

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' לפיתוח פדגוגי
הפיקוח על תכניות לימודים ייחודיות

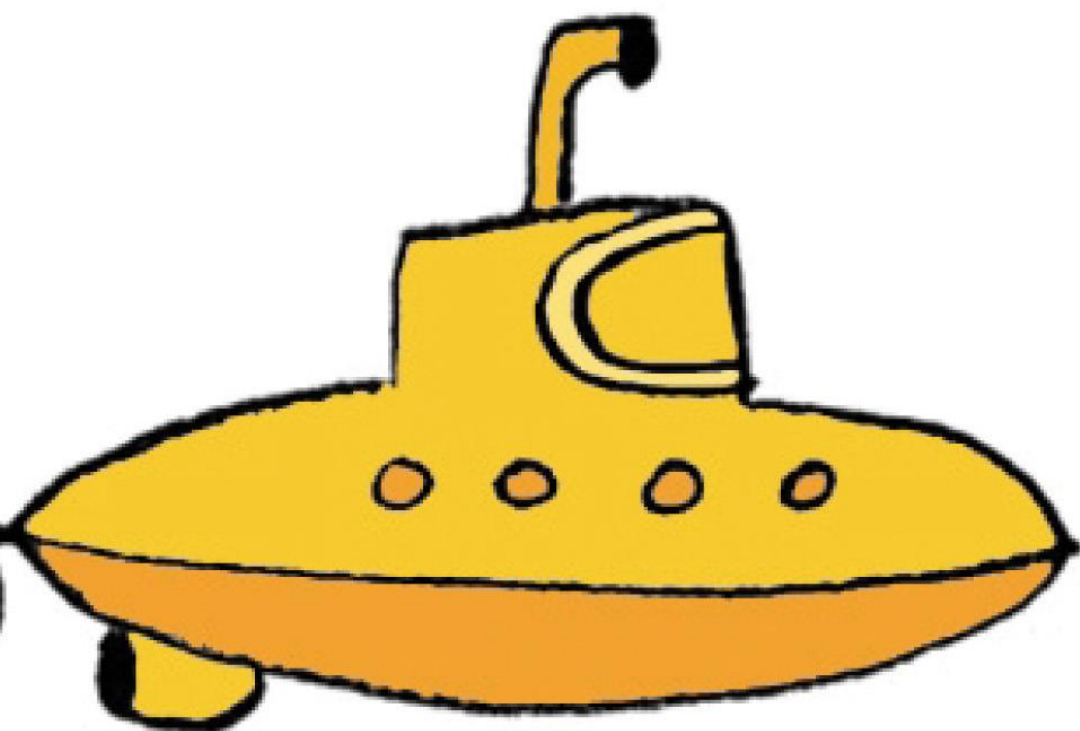
שם ביה"ס/המוסד: הצוללת הצהובה

שם התכנית הייחודית: פיתוח שמיעה ונגינה מוסיקה

תחום הדעת: אומנויות

מספר יחידות הלימוד: 5

סמל מוסד: מספר בתי-ספר

המקום למוסיקה

תכנית לימודים ייחודית

מגמת המוסיקה העל-אזורית בירושלים

(כל בתיה"ס התיכוניים האינטרניים בירושלים אשר אין במסגרתם מגמת מוסיקה)

שם התוכנית: מוסיקה לבגרות; מספר יחידות: 5, סמל שאלון: 048305

תוכן העניינים

3	הרקע והתפיסה הרעיונית (רציונל) של התוכנית	1
3	המניעים לבניית תוכנית הלימודים	1.1
4	ייחודיות התוכנית	1.2
6	כותבי התוכנית ושותפיה	1.3
7	התלמיד וצרכיו	1.4
8	המורה ותפקידו	1.5
10	מטרות העל של התוכנית	2.
10	החברה וצרכיה	2.1
11	התפיסה הרעיונית של התכנית	2.2
13	סיכום מטרות העל ברמת התלמיד	2.3
15	פירוט תוכנית הלימודים	3.
15	ארגון חומר הלימוד	3.1
17	הרכבי ביצוע בתוכנית	3.2
17	מספר יחידות הלימוד בתכנית	3.3
21	פירוט תוכנית הלימודים	3.4
32	מחווה לדרכי הערכה	3.5
38	נספחים	4.
38	נספח – מרכיבי ציון הבגרות	1
40	נספח – ניתוח יצירה מנקודת מוצא קצבית	2
47	נספח – ניתוח יצירה "קלאסית" בהרצאה	3
50	נספח – תרגול שמיעה מקיף	4
52	נספח – הקדמה לפרק "קצב" בחוברת המקורות	5
53	נספח – בחינת הבגרות, שנה"ל תשס"ח	6
66	נספח – נושאי בגרות במועדי בחינות מוקדמים	7
67	נספח – השמעות חצי שנתיות	8
72	נספח – ספרי לימוד ובבליוגרפיה	9

1. הרקע והתפיסה הרעיונית (רציונל) של התוכנית

1.1 המניעים לבניית תוכנית הלימודים – מגמת המוסיקה העל-אזורית בירושלים הוקמה והתפתחה כמענה לצרכים מיוחדים בעיר ירושלים וגם על רקע שינויים שחלו ועדיין חלים הן בקרב המוסיקאים הפעילים והן בקרב המאזינים, צרכי התרבות המוסיקלית. המניעים להקמת המגמה שיפורטו להלן:

- חלופה פדגוגית וחינוכית לתוכניות ההוראה הקיימות – גישת הלימוד האקטיבי:
אנו שרויים בעידן בו הדיסציפלינות המוסיקליות משתנות לכאורה: יצירה מוסיקלית אינה נסמכת רק על מיומנויות ביצוע והלחנה מסורתיים, אלא גם ובמיוחד, על עריכה ומניפולציה של חומרים קיימים. תרבות ה-DJ, הקולאז', אקוסמטיקה ודומיהם דוחקות את היצירה האקטיבית, הכרוכה בשליטה גבוהה בכלי נגינה או זמרה ולימוד והפנמה מעמיקים של תורת המוסיקה. מגמה זו קיימת לא רק בתחומים המוגדרים כמוסיקה קלה אלא גם בתחום המוסיקה האמנותית ובתחומי אמנות אחרים. יש בה מן המאפיינים של תרבות האינטרנט והמחשב, בה מידת הפסיביות של החווה ואף היוצר גדלה על חשבון האקטיביות. לימוד מעמיק, רכישת מיומנויות מורכבות ופיתוח שפה אמנותית עצמאית (מקורית או לא) נדחקים לטובת תרבות עדר פסיבית, אשר מעצם הגדרתה לא יכולה להיות עמוקה ועשירה. לדעתנו, ללא חלופות ראויות עלולות מגמות והתפתחויות אלה להביא להתדרדרות וניוון תרבותיים.
תוכנית הלימודים המוצעת שמה דגש בלתי מתפשר על פיתוח מיומנויות ואקטיביות מרבית של התלמיד – המוסיקאי ושומר התרבות העתיד. כל ההיבט התיאורטי מיושם באופן מעשי שאינו מותיר ספק אצל התלמיד באשר לשימושיות ולחיוניות היבטים אלה למוסיקאי. בניגוד למגמות המוסיקה הקיימות, כל מרכיבי תורת-המוסיקה בתוכנית הלימודים נלמדים באמצעות נגינה, אלתור, הלחנה ופיתוח שמיעה ברמה גבוהה במיוחד. גם נושאי תולדות המוסיקה וספרות המוסיקה – לכאורה נושאים עיוניים – נלמדים דרך מחקר אקטיבי של התלמיד, ביצוע היצירות ואף עיבודן.
- מענה לצורך – העדר מגמת מוסיקה ברוב בתי"ס התיכוניים בירושלים
הפעלת מגמת מוסיקה ברמה נאותה דורשת משאבים גבוהים והביקוש למגמה כזו עומד על מספר תלמידים מועט בכל תיכון (שאינו מוגדר כתיכון "מוסיקלי"). עם זאת, חיבור תלמידים אלה לכיתה על-אזורית מהווה גוף גדול ובהחלט ראוי לפתרון. המגמה העל-אזורית באה למנוע ניידות מיותרת של תלמידים ממוסד למוסד. עד שנה"ל תשע"ג שירתה המגמה 30 בתי-ספר תיכוניים בירושלים ובסביבתה שאין במסגרתם מגמת מוסיקה.
- התאמת תוכנית ייחודית לאוכלוסיית תלמידים ספציפית:
תלמידינו לומדים בתיכונים רגילים שאין במסגרתם מגמת מוסיקה, עם סדר עדיפויות שונה מתלמידי תיכונים מוסיקליים מובהקים. מדובר בתלמידי מוסיקה המתוודעים לכלי-הנגינה ולדיסציפלינות לימוד המוסיקה בגיל מאוחר יחסית ולרוב חסרים את המיומנויות הנדרשות לכניסה לבתי"ס מוסיקליים. זהו נוער נורמטיבי ברובו, פעיל בתנועות נוער, לומד לקראת

תעודת בגרות רגילה ואינו מוגדר כנוער מצטיין או יוצא דופן מבחינת שעות הלימוד והתרגול היומיות. עם זאת ראוי לציין מספר לא מבוטל מתלמידינו בהחלט עונים להגדרה "תלמיד מוסיקה מצטיין" אך בחרו במובהק שלא ללמוד בתיכון "מוסיקלי" אלא בתיכון רגיל.

- אינטגרציה ופלורליזם כתוצר לוואי לתוכנית לימוד אקטיבית
מבלי שהתכוונו לכך, התגלתה תוכנית הלימודים האקטיבית כמצע מצוין ליצירת אינטגרציה, פלורליזם וגיוון חברתי איכותיים ביותר. אנו מייחסים זאת לא רק למסגרת הלימודים בשעות אחרי הצהריים, מחוץ לכותלי המוסדות הרגילים, אלא במיוחד להיבט המעשי והיצירתי, הממוקד במטרות מוחשיות הדורשות יצירה, הבעה אישית, חשיפה רגשית-אמנותית ועבודת צוות.

כפי שנסביר להלן, המניעים להקמת מגמת המוסיקה שזורים וכרוכים זה בזה באופן הדוק. למעט המענה לצורך כללי במגמה כזו בירושלים, כל הסעיפים שהוזכרו לעיל קשורים גם בייחודיות התוכנית.

1.2 ייחודיות התוכנית – ראשית יש להדגיש כי עיקר ייחודה של תוכנית הלימודים נובע מגישת ההוראה

שלנו: הלימוד האקטיבי. כפי שנסביר להלן, גישה זו, השונה מאופן ההוראה הרגיל, מחייבת אותנו ללמד פחות חומר ובדרך שונה. כאן מתבטא ההבדל המשמעותי ביותר בין תוכנית הלימודים הארצית ותוכניתנו שלנו.

ייחודיותה של התוכנית בפן המעשי שלה. התוכנית מדגישה באופן כמעט חסר פשרות את הלימוד האקטיבי של כל מרכיביה ולא מותירה כמעט דבר לתחום התיאורטי. אין הכוונה לשלילת התיאוריה, אלא להבהרת מקומה של התיאוריה כאמצעי הגדרה וכלי אינטלקטואלי לתפישת תופעות אקוסטיות קיימות. את התופעות הללו ראוי לדעתנו להבין אמנם, כלומר לתפוש באופן תיאורטי, אך עצם הלימוד מתבצע באמצעות הפנמה עמוקה: בנגינה, אלתור, פיתוח שמיעה יסודי ובהלחנה.

להבדל הנקודה נשתמש בדוגמה הבאה: הכיתה לומדת מהו הסולם המוסיקלי. להלן שלבי לימוד אופייניים¹ לגישת ההוראה שלנו:

- א. המורה משמיע שיר פשוט המאופיין ברצפי צלילים קרובים (לדוגמה: "התקווה")
- ב. הכיתה תבצע את השיר בנגינה ובשירה, עם או בלי שמות הצלילים, בהתאם לרמתה
- ג. המורה יעורר דיון בכיתה: כיצד מרגישים ומגדירים את התופעה המוסיקלית? מה משמעות הרצף? מדוע צלילים מסוימים נשמעים יציבים ואחרים נשמעים פחות יציבים? כיצד זוכרים נגי הגיטרה בכיתה את מיקום הצלילים בשריגים? כיצד הפסנתרנים? שלב זה נועד להגדיר את התחושה הקיימת כבר אצל התלמיד (אינטואיציה) כאבן יסוד בדרך ליצירת מושג מוגדר.
- ד. המורה יסביר את התיאוריה העומדת מאחורי מושג הסולם וישתמש גם במונחים שגורים, "מדעיים" כגון טון, חצי טון, דרגה וכיו"ב
- ה. יתבצע תרגיל שמיעה העושה שימוש בצלילים ובמושג שזה עתה נלמד
- ו. תתבצע הכתבה פשוטה בשימוש הצלילים שזה עתה נחו
- ז. התלמידים יאלתרו בשימוש בסולם
- ח. התלמידים ילחינו במקום תיבה או שתיים בשימוש בסולם ויבצעו אותן בזמרה ובנגינה

¹ אם כי לא הכרחיים. כפי שנסביר בהמשך (סעיף 1.5 – המורה ותפקידו), על המורה להיות גמיש ורגיש בגישתו להוראת כיתות בעלות אופי שונה. השלבים עשויים להופיע בסדר אחר ואף להתחלף בשלבים אחרים.

לא רק תורת המוסיקה נלמדת באופן זה, גם תולדות המוסיקה וספרות המוסיקה נלמדים ע"י ביצוע ומחקר של התלמיד עצמו ולא דווקא מפי המרצה. התוכנית מקפידה לא רק על רצף וקשר בין מרכיבי החומר, אלא גם על שימוש חוזר ובחינה בלתי מתפשרת של שליטת התלמידים בכל מרכיב, עד לסיום כיתה יב'.

אופייה המעשי והחוויתי של התוכנית הולם את אופי המוסד בו היא פועלת: התוכנית הושקה בספטמבר 2000 במתקני מרכז המוסיקה "הצוללת הצהובה", מרכז מוסיקה העוסק בצדדים המעשיים במוסיקה (פרטים נוספים בסעיף 2.1, ד'). כמו הצוללת הצהובה, כך גם פעילות המגמה ידועה ומוכרת לכל תלמידי התיכון העוסקים או מתעניינים במוסיקה בירושלים. אופייה המעשי של התוכנית הוא מרכיב קריטי בעיצוב תשעת המחזורים שעברו ועוברים בתוכנית זו. תלמידינו פעילים באופן יוצא דופן ופעילותם המוסיקלית מהווה כוח משיכה והשראה לבני-נוער רבים מאד (פרטים בסעיף 2.1, ה') ותרומה ממשית ומוכחת למסגרות נוספות בהן הם חברים: בתי-הספר, תנועות הנוער ועוד (פרטים נוספים בנספח 1 – מרכיבי ציון הבגרות, בונס לציון המגן).

ייחודיות התוכנית לעומת התוכנית הארצית

התוכנית פותחה בעת בה כל תוכניות לימוד המוסיקה לבגרות היו ייחודיות – כל מגמת מוסיקה חיברה לעצמה תוכנית – אמנם לפי קווים מנחים של הפיקוח המוסיקלי, אך בדגשים שונים. היום פועל הפיקוח המוסיקלי להאחדת בחינת הבגרות ותוכנית הלימודים שלנו עומדת בפני בעיה קשה: עמידה בדרישות המפמ"ר תדרוש מאיתנו הפחתה דרסטית של שעות הלימוד המוקדשות ללימוד מעשי של מרכיבי תורת המוסיקה לטובת לימוד תולדות המוסיקה וספרות המוסיקה. שני מרכיבים לבעיה: א. כמות החומר הנדרשת ללימוד – אנו מנחילים ידע רב בתורת-המוסיקה, מעבר לנהוג במגמות מוסיקה מקבילות ובאופן יסודי, מעמיק ולטווח ארוך. הנחת היסוד שלנו גורסת כי שליטה מעשית ויצירתית בתורת המוסיקה מובילה ומהווה תשתית לשאר תחומי לימוד המוסיקה. חומר לימוד זה דורש משאבי זמן ואנרגיה רבים הן מן המורה ובמיוחד מן התלמיד, בשל דרישת התוכנית להפנמה יסודית ואיטית של החומר. הקצאת שעות הוראה נוספות להוראה ראויה של תולדות המוסיקה וספרות המוסיקה תבוא בהכרח על חשבון הזמן המוקדש להוראת תורת המוסיקה. מכיוון ששיטתנו דורשת יישום, חקירה ויצירה במידה רבה מאד, הדבר יתבטא באיכות ההוראה ובמיוחד באיכות הלמידה וההפנמה. יש להדגיש כי אין אנו שואפים להפחית את שעות ההוראה אלא להשאירן כפי שהן: תכנון שעות ההוראה שלנו אינו מקרי, אלא מתבסס על ניסיון ארוך שנים בהערכת משאבי זמן ואנרגיה של התלמידים ושל המורים.

ב. הוראת תולדות וספרות המוסיקה באופן ראוי ואיכותי לפי הפילוסופיה הפדגוגית שלנו דורש משאבי הוראה גבוהים בהרבה מהמצוי כעת. יש לחזור ולהדגיש כי אנו מתנגדים להוראה פרונטלית פשוטה ודורשים אקטיביות מקסימלית מן התלמידים. ברירת המחדל בתוכניות לימודים עמוסות מדי היא הוראה פרונטלית ושינון. הוספת חומר הלימוד בתולדות וספרות המוסיקה והוראתו בדרך הראויה לפי גישתנו הפדגוגית תדרוש לא רק סגל הוראה נוסף, המתמחה בתולדות וספרות המוסיקה ובפדגוגיה ברמה גבוהה, אלא, ובמיוחד, שעות הוראה רבות ושעות הכנה רבות של התלמיד עצמו. כל אלה אינם עומדים לרשותנו ולרשות תלמידינו

בשום אופן. אנו אמנם מצרים על כך, אך מעדיפים לנקוט בגישה מציאותית ולהפיק את המרב מן המצוי.

תלמידנו ובוגרנו הוכיחו ומוכיחים שוב ושוב את שליטתם המעשית במוסיקה לעומת בוגרי מגמות מקבילות אחרות. ידוע לנו כי גם בוגרים שאינם עוסקים במוסיקה כמקצוע מעורבים ומעורים בתרבות המוסיקלית ברמה גבוהה יותר מתלמידי מוסיקה שלמדו את התרבות באופן פסיבי. תלמיד שחווה ויצר בעצמו תופעה מוסיקלית – סולם, מהלך הרמוני, מקצב וכדומה – מאזין ליצירות מוסיקליות באופן שונה לחלוטין מתלמיד שכל חווייתו היתה פסיבית. לכאורה, ניתן להשליך תפישה זו על כלל המקצועות הנלמדים בתיכון: יצאו תלמידי ההיסטוריה עצמם אל זירות ההתרחשות ואל הארכיונים, ילמדו אנגלית באנגליה, ילמדו אזרחות בכנסת וכולי, כפי שלא יעלה על הדעת שתלמידי ביולוגיה ופיסיקה ילמדו ללא שימוש במעבדות. אך למעשה, אין הדבר ניתן, גם בגלל משאבי הוראה ולמידה מוגבלים. זו היא הייחודיות שלנו וגם מגבלתנו. אנו מעדיפים ללמד פחות, אך היטב.

1.3 כתבי התוכנית ושותפיה – התוכנית נבנתה ופותחה ע"י איתי רוזנבאום ואורן ארגז. בין המוסיקאים והמומחים שבהשראתם ובעצתם עוצבה התוכנית נמנים המוסיקאי והמורה מנחם ויזנברג, ד"ר ארז רפפורט, פרופ' בת-שבע רובינשטיין, ד"ר מיכאל וולפה, Prof. Dennis LeClair, John Bavicchi. עם פרישתם של איתי ואורן מניהול והוראת המגמה ב-2010, החליפו אותם שתי מורות חדשות: סיון שנהב (מרכזת המגמה ומורת כיתות י"א וי"ב) ויסמין טל (מורת כיתה י'). סיון ויסמין נצמדו לתכנית המגמה המקורית, מתוך אמונה מלאה בה, תוך פיתוח מתמיד השאוב מניסיון האישי ומצרכי התלמידים.

אורן ארגז, גיטריסט, מלחין, מעבד ומורה, B.A. לימודי גיאוגרפיה ו-B.A. כללי באוניברסיטה העברית ירושלים, לימודי השלמה בחוגים לפילוסופיה ולחינוך, בוגר ב"ס רימון למוזיקה בת זמננו, B.A. Berklee College of Music במגמת מוסיקה לסרטים, תכנית חד-שנית להכשרת מנהלים לבתי ספר פלורליסטיים, לקראת דוקטורט בנושא "יוגה וחינוך - הצדקה פילוסופית-סוציולוגית לשילוב האת'ה וראג'ה יוגה בחינוך המערבי". לימד בקורס תלת-שנתי להכשרת מורים בכירים ליוגה במכון וינגייט, הרצה בבית הספר לחינוך של האוניברסיטה העברית בנושא "מרכסיזם, יוגה, מוזיקה – הרחבת התודעה באמצעות החינוך", ריכז ולימד ג'אז במגמת הג'אז של התיכון שליד האקדמיה בירושלים, מרכז קורס באוניברסיטה הפתוחה בנושא "השלמה במחשבת החינוך לתלמידי MA", מתרגל קורס "שפה וחיבה" במגמה להוראת הלשון ועוד. זכה במלגות לימודים והצטיינות רבות מטעם מכון רעות, בית הספר לחינוך, המגמה למחשבת החינוך של בית הספר לחינוך באוניברסיטה העברית, Berklee College of Music ועוד.

איתי רוזנבאום, מלחין, פסנתרן ומורה, בוגר Berklee College of Music, לומד כיום לקראת דוקטורט בארה"ב. שימש כראש מסלול יצירה במחלקה הרב-תחומית באקדמיה ע"ש רובין בירושלים, שם לימד והרצה בנושאי מוסיקת הג'אז, קומפוזיציה, תורת המוסיקה ופיתוח שמיעה. הרצה בביה"ס למוסיקה ע"ש בוכמן-מהטה באוניברסיטת ת"א. הקים וניהל את מגמת המוסיקה לבגרות בצוללת הצהובה בירושלים. הקים וניהל את מגמות המוסיקה בתיכון הראל במבשרת-ציון ובתיכון ע"ש זיו בירושלים. כתב יצירות רבות בתחום המוסיקה בת-זמננו, יצירות למחול, תיאטרון וסרטים קצרים ועיבודים סימפוניים, הנחה סדנאות במסגרת יחידת הנגנים הצעירים של מרכז המוסיקה משכנות

שאננים, 'הליקון' – האגודה לקידום השירה, שימש כשופט ובוחן בוועדות מוסיקאי מצטיין בצה"ל, וועדות רפרטואר ב'אמנות לעם' וגופים נוספים. היה חבר הוועד המנהל של קונסרבוטוריון "מוסיקון" במבשרת-ציון בין השנים 2000-2006. השתתף כפסנתרן, מלחין ומעבד בהרכבי ג'אז ופופ רבים, ביניהם להקת צליל-שכן ולהקת אטרף. שימש כמנהל מוסיקלי וכנגן בהרכב 'אילנה אליה וג'באליו' וכעת מוביל את הרכב הג'אז המקורי "אנסמבל הצוללת הצהובה", עמו הקליט דיסק ראשון והופיע בפסטיבל הג'אז בים האדום 2001, פסטיבל ישראל 2002, פסטיבל הג'אז הבינלאומי בירושלים 2006 ועוד.

סיון שנהב, מרכזת המגמה ומורת כיתות י"א ו-י"ב. מלחינה, מעבדת ופסנתרנית. בוגרת מגמת המוסיקה של תיכון אלון ברמת השרון, שם גם מלמדת כיום. בוגרת הלהקות הצבאיות כפסנתרנית, מעבדת ומנהלת מוסיקלית. בעלת תואר ראשון מהחוג הרב תחומי באקדמיה למוסיקה בירושלים בהנחיית חיים פרמונט, ותואר שני בקומפוזיציה מ-Trinity College of Music, London בהנחיית אנדרו פופי וסטיבן מונטגיו. לומדת לתעודת הוראה במכללת לוינסקי לחינוך. בעלת ניסיון רב בהוראת תיאוריה והרמוניה, פיתוח שמיעה, תולדות המוסיקה ולימודי פסנתר. כיום עוסקת בהוראה ובכתיבת מוסיקה, שירים ועבודה בשילוב עם אמנויות אחרות. מוסיקאית רב תחומית אשר מרבה לכתוב ולעבוד עם הרכבים ויוצרים מתחומים שונים – תיאטרון, מחול, קולנוע, שירה, הרכבים קוליים, תזמורות, הרכבים קאמרליים וביג בנד – בסגנונה המשלב מוסיקה קונצרטנטית, ג'אז ומוסיקה קלה. זכתה במלגות לימודים רבות, ביניהן מלגת קרן התרבות אמריקה-ישראל, The Anglo-Jewish Association ועוד, וכן מלגות הצטיינות וציונים לשבח מטעם המוסדות בשנות לימודיה, ביניהם פרס דיקאן האקדמיה למוסיקה בירושלים. יצירותיה ועיבודיה מבוצעים בקונצרטים ובפסטיבלים רבים ע"י הרכבים בארץ ובבריטניה.

יסמין טל פורת, מורת כיתה י'. מלחינה, פסנתרנית ואמנית רב תחומית. בין עבודותיה יצירות תזמורתיות, ווקאליות וקאמריות רבות, מוסיקה אלקטרונית וכן מוסיקה למחול, קולנוע, וידאו-אמנות, מיצגים ועוד. פעילה בתחומי מוזיקה אלקטרונית, אימפרוב ושילובי מדיות; עבודותיה מבוצעות על במות ברחבי הארץ במופעים ובפסטיבלים. יצירתה "פסיעות" לתזמורת קאמרית זכתה אותה בפרס ראשון בתחרות הקומפוזיציה ע"ש חנה ידור-אבני במאי 2009, ואילו עבודותיה המשותפות עם הכוריאוגרפית מיטל אוחנה זכו בכמה פרסים וציונים לשבח. פרס דיקאן האקדמיה למוזיקה בירושלים. בעלת M.A-B.A מהאקדמיה למוזיקה בירושלים שם למדה קומפוזיציה בהנחיית ינעם ליף, חיים פרמונט וארי בן שבתאי. בוגרת בהצטיינות B.A בבלשנות עם התמחות בסינית מודרנית וקלאסית מן האוניברסיטה העברית; השלימה לימודי חטיבה במוסיקולוגיה, קורסים בפיתוח שמיעה והוראתה עם ד"ר רות אפל, פרופ' בת שבע רובינשטיין וד"ר ולדימיר שקולניק. בוגרת המחלקה לאמנות בתיכון הריאלי בחיפה. לימדה במסגרת הקורס "מוזיקה אלקטרונית ואלקטרו-אקוסטית" באקדמיה למוסיקה בירושלים. מלמדת קומפוזיציה, פיתוח שמיעה ותורת המוזיקה בקונסרבטוריון רמת השרון שבתיכון אלון. בעלת ניסיון רב בהוראת תורת המוזיקה, פיתוח שמיעה והלחנה לתלמידים מתקדמים.

1.4 התלמיד וצרכיו – תוכנית הלימודים נכתבה ועוצבה עבור אוכלוסיית תלמידים רגילה, הלומדת במסגרות החינוך המצויות, בני-נוער ירושלמים העוסקים באופן פעיל בביצוע ובהלחנת מוסיקה. אין היא מיועדת לתלמידים מחוננים (אם כי גם כאלה בין תלמידינו) אלא מקנה כלים מוגדרים ופשוטים

לרכישת ידע ומיומנויות. אין זה אומר כי היא קלה ליישום: בהיותה מעשית היא דורשת זמן הכנה ותרגול רב.

המיומנויות שהתוכנית מקנה אינן מוגבלות לרכישה רק בגיל תיכון. גם ילד בכיתה ג' יכול ללמוד ולתרגל אותם בהצלחה. במצב אידאלי נרכשות מיומנויות אלה בקונסרבטוריונים – עם המורה האישי/ת ובכיתות התיאוריה. לצערנו אין זה המצב ואנו מציעים מענה ייחודי לכמה סוגי אוכלוסיות של מוסיקאים צעירים:

- א. תלמידים רבים מגיעים אלינו בעקבות גילוי המוסיקה בגיל מאוחר – 13, 14 ואף 15, כלומר, זמן מועט לפני תחילת תוכנית הלימודים (כיתה יוד). גיל ההתבגרות מביא עימו שינויים וחיפוש אחר עיסוקים חדשים, דרכי ביטוי והגדרה עצמית. התוכנית רואה שלב זה כקריטי: רבים מבני-הנוער נוטשים במהרה את כלי הנגינה והעיסוק המעמיק במוסיקה אם אינם ניזונים מיד ע"י תוכנית לימודים אקטיבית וקונקרטית.
- ב. תלמידים מחוננים שאין ברשותם האמצעים להשתלב בתוכניות לימוד ייחודיות. אמנם אנו דורשים ומקפידים על קיום שיעורים פרטיים לכל תלמיד, על חשבון, אך התוכנית עצמה מסובסדת באופן מסיבי ונותנת הזדמנות שווה לכל תלמיד מתאים.
- ג. המגמה היא על-אזורית וככזו, היא מקיימת פלורליזם ברמה זו או אחרת. מניסיונו, לימוד מעשי, עם מטרות מוחשיות, מוגדרות היטב כגון מופעים, פרויקטים שבועיים או סמסטרליים, עבודות צוות וכיו"ב, כל אלה יוצרים אינטראקציה בריאה בין תלמידי הכיתה. התלמידים שונים אמנם זה מזה: רקע סוציו-אקונומי, השקפות עולם, דת פוליטיקה וטעם, אך כולם התקבלו לכיתה בשל כישורונם ושאיפותיהם הדומות. קשה להפריז בחשיבות התוכנית בגיבוש וחיזוק הביטחון העצמי של תלמידים ובפתיחת עולמם החברתי למגוון שאינו קיים בבית-הספר הרגיל, בשעות הבוקר. גם כאן, אנו סבורים כי לימוד פסיבי רגיל לא ישיג תוצאות דומות. תלמידים רבים יוצרים ומוצאים במגמה את המעגל החברתי הקרוב ביותר. אחוז גבוה מאד (כ-50%-30%) מתלמידינו מאובחנים כלקויי למידה מסוגים שונים. אנו יכולים להרשות לעצמנו להתעלם מכך לחלוטין ואף לדרוש מהם לעבוד קשה יותר: העבודה נעשית בבית, ללא לחץ זמן וסביבה והתוצאות בכיתה שוות. מתוך כל מרכיבי ציון הבגרות, רק כ-21% נרכשים בבחינה רגילה בכתב (נספח 1: מרכיבי ציון הבגרות והדגמת חישוב הציון).

1.5 המורה ותפקידו – תוכנית הלימודים השואפת למרב הפנמה באמצעים מעשיים דורשת מורה העומד

בקריטריונים שונים מאלה הנדרשים מן המורה המלמד באופן פרונטלי-אינטלקטואלי:

- א. שליטה גבוהה במיומנויות מוסיקליים: נגינה, זמרה, אלתור, הלחנה ועיבוד לצד יכולת אנליטית גבוהה וידע רב בתחומי המוסיקה והתרבות בכלל.
- ב. רב-תחומיות – התוכנית מקנה שליטה בתורת-המוסיקה ובמיוחד זו המתמייחסת למוסיקה אירופאית על כל זרמיה ומוצאותיה: קלאסית, ג'אז, פופ ועוד. אחד מעקרונות התוכנית הוא פלורליזם מקסימלי מבחינה סגנונית. לגיוון זה כמה יתרונות: (1) חופש ביטוי לתלמידים שונים (2) יצירת גירוי לסגנונות אחרים ופתיחות כערך (3) גיוון בהדגמת תופעות מוסיקליות, במיוחד אלו המשותפות בסגנונות שונים. המורה, אם כך, חייב לשלוט שליטה סבירה ומעלה במגוון סגנונות ולגלות גמישות ואף מהירות למידה שלו עצמו.
- ג. יצירתיות פדגוגית – בכיתה פעלתנית ודינמית, בה החומר הנלמד אמנם קבוע למדי, אך הגיוון והרב-תחומיות הן ערכים, יש לגלות יוזמה ויצירתיות רבה באופני ההוראה והחינוך.

ד. רקע בעבר ו-או בהווה של פעילות מוסיקלית מקצועית – גם כדי ליצור מודל ראוי לתלמיד אך יותר מכך, לרענן ולהזין ללא הרף את התוכנית ואת האקטואליות שלה כתוכנית מעשית. כל אלה, מאוחדים ומקובצים באיש הוראה אחד, אינם כה שכיחים, ויעידו על כך הקשיים באיתור מורים לסגל ההוראה שלנו. הקושי מתבטא מן הסתם גם בדרישות שכר גבוה יחסית של מועמדים ראויים. עם זאת, נוצר מצב שאנו רואים כחיובי מאד, בו מורים-מוסיקאים ייאותו ואף ישאפו ללמד בתוכנית זו בגלל ייחודיותה. בד"כ נהוג למדוד את איכותה של תוכנית לימודים לפי מדדים של צרכי התלמיד, אך לדעתנו יש חשיבות עצומה לזיקה של המורה עצמו לתוכנית. מורה כזה, אם אכן ענה על הקריטריונים, ילמד טוב יותר ממורה שאינו מעורב, מאמין ובעצמו מגורה ע"י תוכנית הלימודים.

2. מטרות העל של התוכנית

2.1 **החברה וצרכיה** – אנו יוצאים מתוך הנחה כי תוכנית הלימודים מעמידה בוגרים אשר תועלתם לחברה

מתבטאת בתחומים הבאים:

א. החברה זקוקה ליוצרי תרבות ולצרכני תרבות וכי אלה וגם אלה חייבים להיות משכילים בתחום הנדון,

במקרה זה – מוסיקאים.

התוכנית מבוססת על ההנחה כי הנחלת השכלה זו נעשית בדרך האפקטיבית ביותר כאשר היא

חוויתית ופעילה ככל האפשר. להלן נתונים שנאספו בסיום שנה"ל תשס"ז בסקר טלפוני. יש לציין כי

לא הצלחנו לאתר את כל בוגרינו והנתונים חלקיים.

מחזור (שנת התחלה)	מועמדים	תלמידים שהתקבלו (כולל תלמידים שעזבו)	בוגרים (מספר נוכחי)	ממוצע בגרות	תלמידי מוסדות אקדמיים למוסיקה *	בוגרים המצהירים כי עוסקים במוסיקה כעיסוק מרכזי **	לא ענו לסקר
תשס"א	40	19	15	85	5	7	3
תשס"ב	37	22	15	82	2	5	8
תשס"ג	47	27	14	86	2	7	5
תשס"ד	69	26	19	87	3	12	4
תשס"ה	48	26	15	89	-	-	-
תשס"ו	67	27	(21)	-	-	-	-
תשס"ז	62	28	(21)	-	-	-	-

* לפי מידע שהצטבר במהלך השנה לגבי בוגרים בלבד. בוגרי מחזור א' בני כ-21 בעת כתיבת הדו"ח
** לימוד אקדמי, להקה צבאית, מוסיקאי מצטיין בצה"ל, עבודה בהרכב קבוע (חזרות, הופעות והקלטות), הוראה והלחנה.

גם מסקר חלקי זה ניתן לראות כי אחוז גדול מתלמידינו עוסקים באופן פעיל במוסיקה. ניתן להניח כי

בנוסף לעיסוקם הם גם צורכי מוסיקה באופן משמעותי.

ב. אנו רואים בפלורליזם מחשבתי ותרבותי ערך. מלבד הנסיבות בהן פועלת התוכנית, דהיינו מגמת לימודים על-אזורית, כך גם אופייה המעשי של התוכנית מאפשר מגע וקשר פשוטים ומיידיים יותר בין התלמידים השונים. בסביבת לימודים כזו נוצרים סובלנות וסקרנות החיוניים לדעתנו לקיום ולהתפתחות נאותה של חברה בריאה.

ג. בירושלים פועלות מספר מגמות מוסיקה במסגרות החינוך הממלכתי והממלכתי-דתי, הזרמים מהם

מגיעים תלמידינו. ניתן לסווג את המגמות בערך כך:

- התיכון שליד האקדמיה – תיכון וחט"ב המתמחה בהוראת מוסיקה, בעיקר קלאסית, לתלמידי מוסיקה מתקדמים בעת המועמדות
- התיכון למדעים ואמנויות – מתמחה במוסיקה (לצד אמנות פלסטית ומדעים) ומתפקד כפנימייה
- התיכון לאמנויות – מגמת מוסיקת ג'אז
- בויתאר, רנה קסין, אמי"ת-דרור, זיו, רעות – מגמות עם נטיה להוראה תיאורטית ודרישות פחות גבוהות בתחומים המעשיים

מגמת המוסיקה העל-אזורית נותנת מענה לתלמידים הבוחרים ללמוד בתיכונים רגילים שאין במסגרתם מגמת מוסיקה. רובם אינם מתקדמים די הצורך כדי להתקבל לתיכון שליד האקדמיה או לתיכון למדעים ואמנויות (המתפקד, כאמור, רק כפנימייה) ואינם מתמחים בג'אז. בשני התיכונים

הראשונים מתקיים למעשה (או לפחות באופן חלקי) המצב האידאלי, בו התלמידים מגיעים לבחינות הכניסה עם נסיון וידע רבים במוסיקה.

ד. הצוללת הצהובה, מרכז מוסיקה רב תחומי, נוסדה בשנת 1991 ע"י הקרן לירושלים, ובמשך השנים הפכה לאחד ממובילי הטון בתחום המוסיקה בארץ. משנת 2000 היא פועלת כעמותה עצמאית. לצד מגמת המוסיקה הצוללת מפעילה מספר מסגרות בשעות שונות וגם במקביל: בי"ס לטכנאות קול, פרויקט הרכבים צעירים, אולפן ואולם הקלטות, חדרי חזרות מקצועיים, לייבל תקליטורים והפקות מיוחדות (לדוגמה, בשנים האחרונות הפיקה הצוללת את פסטיבל הג'אז בירושלים). בנוסף לכך מתקיימים בצוללת מופעים במספר ובמגוון הגדול ביותר בירושלים. בהיותה עמותה ולא עסק מסחרי, מתקיים איזון קפדני בין מופעי תרבות ואמנות ומופעי בידור.

קיום מסגרת לימודים במקום כה שוקק, מגוון ומקצועי מעניק לתוכנית הלימודים ממד אקטואלי ומהווה מקור מוטיבציה משמעותי לתלמידי המגמה. מדי שנה מתקיימים כמה וכמה מופעים של תלמידינו ובוגרינו ללא קשר לתוכנית הלימודים. תלמידינו ובוגרינו השתתפו פעמים רבות בהקלטות מקצועיות שנערכו באולפני הצוללת. הצוללת מוכרת כמעט לכל בני הנוער בירושלים וקיום המגמה לצד שאר הפעילויות עוזר להגדיר את החיבור כמו-גם את הגבולות בין תרבות לבידור.

ה. ניתן לקבוע בוודאות כי מגמת המוסיקה העל-אזורית בצוללת הצהובה היא מן הפופולריות ביותר בירושלים בתחום המופעים הפומביים. לפי אומדן שלנו, הגיעו למופעי המגמה בין 1500 ל-2000 צופים בשנה"ל תשס"ח. חשובה יותר העובדה כי אנו מעודדים שיתוף מוסיקאים מחוץ למגמה במופעים. לפי אומדן הגיע מספרם לכ-120-80, רובם תלמידי תיכון ובעיקר ממגמות המוסיקה המקבילות.

ו. פן נוסף של שאיפתנו להציב מטרות אקטואליות-מקצועיות בפני תלמידינו מתבטא בעידוד לפעילות מוסיקלית בקהילה. בונס עד 25% מציון המגן ניתן עבור פעילות מוכחת בביצוע והפקת מוסיקה בתיכונים, בתנועות הנוער, מתנ"סים וכדומה. התלמידים נדרשים להמציא אישורים רשמיים מהנהלות בתי-הספר או המרכזים הקהילתיים.

2.2 התפיסה הרעיונית של התכנית – כאמור, נבנתה התוכנית על יסוד נסיונו בהוראת המוסיקה,

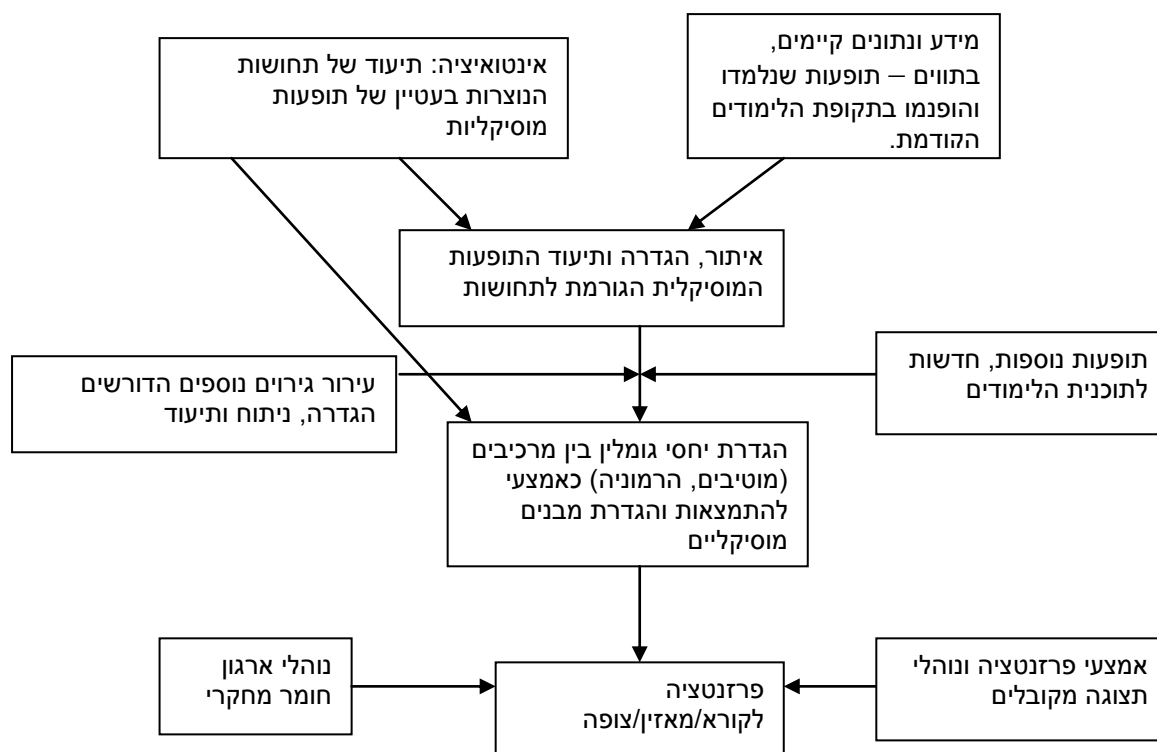
המוכיח כי הפנמת הכלים התיאורטיים (התיאור ה"לוגי" של מרכיבי המוסיקה) באמצעות הפנמה מוסיקלית וטכנית-מוטורית ולא רק באמצעות הבנה ותרגול אינטלקטואלי, תביא להפנמת החומר לטווח ארוך, הרבה מעבר לבחינת הבגרות, ותשרת כמה מטרות:

- הכשרת מוסיקאים מקצועיים לתחומי הביצוע, היצירה והמחקר אשר זיקתם לשפת המוסיקה ושליטתם בה יסודיות.
- צרכי מוסיקה מתוחכמים ומעמיקים. מוסיקה היא אחת מהאמנויות המרכזיות בתרבות. קיומה והתפתחותה כמדיום אמנותי ולא רק בידורי תלויים אמנם במוסיקאים פעילים אך גם, ובעיקר מבחינה מספרית, בצרכי תרבות מתוחכמים. הקניית שפה אמנותית באמצעות הפנמה עמוקה ויסודית תביא לפיתוח אוזן ונפש רגישות יותר, הדורשות גירויים וניואנסים מעמיקים, הן בתחום השפה המוסיקלית והן בתחום מבנה היצירה.
- במצב אידאלי נרכשות המיומנויות הבסיסיים בגיל מוקדם ככל האפשר ומאוחר יותר ניתן להשתית עליהם את שאר המיומנויות הנדרשות למוסיקאי. קשה יותר לפתח שמיעה מוסיקלית בגיל מאוחר וכך גם נגינה. הואיל ותוכנית הלימודים של המגמה מיועדת בעיקר לאותם תלמידים שעדיין לא הפנימו והטמיעו את המיומנויות הבסיסיות יותר (שמיעה, נגינה, יצירה ועוד) והואיל ומשאבי הזמן וההוראה מוגבלים, מצמצמת התוכנית את שאר נושאי

הלימוד (תולדות המוסיקה, ספרות המוסיקה) למינימום הכרחי. אלה, לצד אנליזה מעמיקה, שליטה מעמיקה בצורות ושליטה כללית בתרבות המוסיקה, יילמדו ביתר קלות וטבעיות אחרי שתורת המוסיקה תוטמע בחושים ובאינסטינקט.

תוכנית הלימודים מתחילה בכיתה יוד בהקניית ו-/או ביסוס המושגים הבסיסיים ביותר בתורת המוסיקה: הצליל והקצב, ואופן ביטויים הפיסיקלי-אקוסטי (שמע), כלים להגדרתם והגדרת הקשרים ביניהם (ידע) וייצוגם בכתב. מן השיעור הראשון נדרשים כל התלמידים לתרגל שמיעה, כתיבה וקריאה של הצלילים היסודיים במשפחה הטונלית המערבית (הסולם המז'ורי, לדוגמה). התרגול המעשי וכך גם המתודיקה המוקנית לתלמידים יוצרת מיד זיקה בלתי אמצעית לחומר הנלמד. הכירות והכרה בתרבות מדרגות הסולם, יצירת מרווחים ומאחר יותר קונטרפונקט (באופן מוגבל), אקורדים והרמוניה מובילים בהדרגה אל הדרישה לאנליזה של חומרים מוסיקליים המוכרים זה מכבר לתלמידים. התופעות המוסיקליות מודגמות במוסיקה מתחומים מגוונים אך מוכרים כדי להבין והביא להכרה את התחושות שכבר קיימות בשמיעה ובאינטואיציה של התלמיד. מן הסתם, נוספת לכך מוטיבציה גבוהה במיוחד, שכן מדובר בד"כ במוסיקה המועדפת ע"י התלמיד. בד בבד, מודגמים סגנונות נוספים, זרים וחדשים, העושים שימוש באותן תופעות, וכך הופכת ההכרות עם מוסיקה חדשה למסע הכולל הרבה "מכרים" משכבר.

אנו מתנגדים לאנליזה והתמודדות תיאורטית עם מוסיקה הדורשות בהכרח כלים שלא הוטמעו היטב ושזיקת התלמיד אליהם לא הוכחה. כאן טמונה הסכנה של הלימוד המכאני, המבוסס על שינון ללא הבנה וזיקה מספקת. רק בכיתה יא' מתחילים התלמידים לנתח יצירות וגם אז, רק בכלים מבוססים. מן הסתם, כן נדרשות טכניקות נוספות ומתגלים אתגרים חדשים, אך מושם דגש בלתי מתפשר על עבודת מחקר המתבססת בראש ובראשונה על נתונים ומידע קיימים. תהליך החקירה אותו נדרשים התלמידים לעבור מודגם באופן מעט פשטני בתרשים הזרימה הבא:

ראוי להדגיש כי לצד הקפדה על מחקר ראוי של תופעות אובייקטיביות, ניתן מקום לא מבוטל לאינטואיציה, התחושות הקיימות למן ההאזנה הראשונה והעוברות בד"כ שינוי עם האזנות חוזרות ומחקר מעמיק יותר של הנתונים ותופעות לא מוכרות. יש לכך חשיבות עליונה במחקר העוסק האמנות ואין לדכא את התחושות לטובת אנליזה "אובייקטיבית" בלבד. התלמידים לומדים לשלב קליטה תחושתית-רגשית עם ידע וכלים תיאורטיים אובייקטיביים, לתיאור תופעות מוסיקליות מוגדרות וידועות בתרבות המוסיקלית.

2.3 דמות בוגר המגמה – סיכום מטרות העל בהתייחסות לתלמיד הבודד כדלהלן:

מטרות קוגניטיביות

- הנחלת תורת המוסיקה ככלי ובסיס למקצוע המוסיקה לענפיה השונים
- הכשרת התלמידים ובניית תשתית איתנה ומעשית של תורת המוסיקה להתמודדות עם האתגרים שמציבים תחומים שונים במקצוע המוסיקה ומסגרות הלימוד האקדמיות

מטרות מתחום המיומנויות

- הקניית אופני למידה ותרגול מגוונים:
 - תרגול פיזי (נגינה, שירה)
 - תרגול חוזר והדרגתי (במיוחד פיתוח שמיעה)
 - לימוד אינטלקטואלי (הבנה, ניתוח)
 - פרזנטציה (נגינה, עבודות ניתוח בכתב ובהרצאות)

מטרות תרבותיות

- טיפוח בוגרים יוצרי תרבות וצרכני תרבות
- יצירת גירוי מתמשך למגוון סגנונות מוסיקליים והדגשת זיקתם לתרבויות שונות

מטרות חברתיות

- מסגרת הלימודים מביאה לעירוב ואינטגרציה אינטנסיביים מאד של תלמידים מרקע חברתי, דתי ולעיתים סוציאקונומי שונה.
- החומר הנלמד מודגם באמצעות סגנונות ותרבויות מוסיקליות רבים ככל האפשר, והתלמיד חווה גיוון ואחדות זה בצד זה.
- עצם השהות בצוללת הצהובה:הצוללת הצהובה היא מרכז מוסיקה המשרת מגוון רחב של קבוצות חברתיות ובהן חילונים, חרדים, ערבים, תושבי חוץ, עמותות וארגונים של בעלי מוגבלויות שונות, אמני מוסיקה מן השורה הראשונה, חובבים ובני גילים שונים. התלמידים נחשפים ומודעים למגוון ולעיתים קרובות מעורים בפעילויות השונות.

מטרות רגשיות ואינטלקטואליות

- במהלך תוכנית הלימודים נדרש התלמיד למידה רבה של יצירתיות וחשיפה
- התלמיד נדרש להשתמש ברגש כעובדה קיימת וכסמן לקיום תופעות הניתנות לבחינה ולהגדרה אינטלקטואלית.

3. פירוט תוכנית הלימודים

לשם הבנה מקיפה של תוכנית הלימודים מחולק ההסבר לארבעה סעיפים:

- 3.1 ארגון חומר הלימוד – הסבר מהותי מילולי ותרשים כללי מאד של נושאי הלימוד
- 3.2 מספר יחידות הלימוד בתכנית – הערה למשמעות יחידות הלימוד למבנה התוכנית ומודלים אופייניים לשיעורים
- 3.3 פירוט תוכנית הלימודים – טבלה מפורטת של כל נושאי הלימוד והתפרסותם על-פני שלוש שנות הלימוד
- 3.4 מחוונים להערכת השגים

3.1 **ארגון חומר הלימוד** – התוכנית פותחת בהקניית מושגי יסוד בתורת המוסיקה – צליל וקצב – וביסוסם המיידי לכדי שליטה אינסטינקטיבית. למעשה, מנסה התוכנית ליישם גישה זו על כל נדבכיה ומרכיביה, אך ככל שהחומר הלימודי בסיסי יותר, חשיבות השליטה בו גדלה. התוכנית מקנה עדיפות עליונה לדרכי הלימוד ולביסוס חומרי הלימוד על-פני כמות החומר. מתכונתה ורמתה של בחינת הבגרות נשארת קבועה, אך כיתות שהוכיחו הפנמה ושליטה גבוהות עשויות להתקדם מעבר לרמה הנדרשת בבחינת הבגרות (נספח 6 – בחינת הבגרות שנה"ל תשס"ח, נספח 7 – נושאי בגרות במועדי בחינות מוקדמים).

התרשים הבא מדגים את מבנה תוכנית הלימודים באופן כללי ביותר. יש חשיבות עליונה לכושרו של המורה לעגן ללא הרף את כל המרכיבים בשליטה מרבית של התלמידים, ולקשור את המרכיבים זה לזה. מלבד רגישות גבוהה לרמת השליטה והקוהרנטיות של החומר אצל התלמידים, נדרשת יצירתיות רבה כדי לאתגר ללא הרף את כל אמצעי התפישה של התלמיד ולמנוע מקרים של תפישה חד-ממדית או העדר תפישה כלל.

שנה א' (כיתה יוד)

נושאי לימוד שוטפים – שתי העמודות מייצגות נושאים הנלמדים במקביל		פרויקטים מיוחדים (במקביל לנושאי הלימוד השוטפים) כל פרויקט מלווה במופע
תורת הצליל (מידע בסיסי בלבד)	מושגי קצב, אופני תפישתם	עד אמצע השנה: פרויקט מופע קטעים לבחירת התלמידים. מטרות: ביטוי אישי, תרגול מיומנויות ארגון ועבודת צוות, וחברות כללית של הכיתה
	מושגי יסוד בתרבות הצליל האירופאית: סולמות-דרגות, טונליות, מרווחים	
אקורדים – גישה ורטיקלית, צבעים (סוגי המשולשים) ודרגות בטונליות	ייצוג גרפי של מושגי הקצב, הזמן	עד סיום השנה: לימוד סגנון הבלוז והפקת מופע בסגנונות בלוז שונים ובשימוש מרכיבי הבלוז לעיבוד יצירות שאינן מתחום זה. מטרות: יסודות העיבוד המוסיקלי, כתיבת תכליל, יישום לימודי ההרמוניה עד לשלב זה, העמקה בסגנון שהשאיר את חותמו על מגוון רחב של סגנונות במוסיקה המערבית.
מהלכים הרמוניים פשוטים (דיאטוניים בלבד)		
במידת האפשר: ספטקורדים		

שנה ב' (כיתה יא)

הנושאים הבאים נלמדים במקביל:		הנחיית הכיתה וביצוע שתי עבודות ניתוח לשם הקנייה ותרגול מיומנויות ניתוח על בסיס הכלים אשר הוקנו ומוקנים במהלך הלימודים. לימוד ותרגול מיומנויות פרזנטציה בכתב ובע"פ:
קונטרפונקט בסיסי ובס מסופר - התפישה ההרמונית המסורתית מהלכי ג'אז ומהלכים אירופאים קלאסיים - שילוב גישה ורטיקלית וגישה הוריוזנטלית	תולדות וספרות המוסיקה: כמות חומר מותאמת ללימודי עבודות ההגשה (ראו הערה עקרונית ופירוט בסעיפים 1.2 יחודיות התוכנית 3.4 פירוט תוכנית הלימודים)	עד אמצע השנה: עבודה בכתב: ניתוח יצירה מנקודת מוצא קצבית (נספח 2) ומופע נלווה
		עד סוף השנה: הרצאת תלמידים – ניתוח יצירה מספרות המוסיקה הקלאסית האירופאית (נספח 3) ומופע נלווה

שנה ג' (כיתה יב)

הנושאים הבאים נלמדים במקביל:		מופע שירי חנוכה/שירי ילדים מעובדים ככורים בסגנון באך
הירמון כורל בסגנון באך ניתוח הרמוני מעמיק של יצירות ג'אז והשפעותיו ויצירות קלאסיות ניתוח כללי של צורות וכלים קומפוזיציוניים במוסיקה קלאסית	תולדות וספרות המוסיקה: כמות חומר מותאמת לנושאים הנלמדים (ראו הערה עקרונית ופירוט בסעיפים 1.2 יחודיות התוכנית 3.4 פירוט תוכנית הלימודים)	הכנה לרסיטלים אישיים – עבודה אישית, לא במסגרת שעות הלימודים

כפי שהוסבר כבר בסעיפים קודמים, מודל התלמיד אליו שואפת התוכנית הוא מוסיקאי/תלמיד שיסודות תרבות המוסיקה המערבית מוטמעים בו באופן העמוק ביותר וככלים מעשיים ליצירה והתפתחות רוחנית. כל זה בגישה מציאותית ויעילה של המשאבים העומדים לרשות התלמיד הממוצע ומערכת החינוך, והכרה במגבלות משאבים אלה.

באופן טכני קמעה ניתן לאפיין את המודל במרכיבים הבאים:

1. שליטה הדרגתית במרכיבי תורת המוסיקה לפי דוגמתם של Carl ו-Eduard Aldwell
Schachter כפי שהיא מנוסחת בספרם Harmony and voice leading.

2. תפישת הנ"ל ושליטה בו בכל כושר ואמצעי יישום: אינטלקט, שמיעה מוסיקלית, נגינה – קריאה כתיבה, אלתור והלחנה.
3. כלים אנליטיים וכושרי מחקר בסיסיים
4. סקרנות, פתיחות ופולורליזם תרבותי

מרכיבי התוכנית מאורגנים בהיררכיה שאינה מאפשרת לימוד נושא או מרכיב ללא הפנמת מרכיבי הבסיסיים. מאידך, אין מרכיבים בתוכנית שאינם משרתים את המודל שנקבע. יש להבחין כי נושאים מוגדרים, כגון בס מסופר, אינם נלמדים לשמם בלבד, אלא כדי ליישם מיומנויות שנרכשו קודם לכן וכדי להכיר פן קונספטואלי משמעותי ביותר בתרבות המוסיקלית המערבית.

3.2 הרכבי ביצוע בתוכנית – החל משנה"ל תשע"ב התוכנית כוללת גם הרכבי ביצוע הנפגשים באופן סדיר ועקבי מדי שבוע (יפורטו מיד). בנוסף, בין 40% ל-30% בממוצע מזמן השיעור מתבצעים בנגינה בהרכבים: החל בביצוע מעשי של החומר הנלמד (דוגמה תינתן להלן) ועד לביצוע יצירות אותם נדרשים התלמידים להכין לנגינה בהרכב המודרך ע"י המורה, במסגרת זמן השיעור. יצירות אלה תמיד מכילות מרכיבים מן החומר הנלמד באותה עת. לקראת כל אחד מן המופעים במהלך שלוש השנים מתארגנים הרכבים – ע"י התלמידים או, במידה ויש צורך באיזון והכוונה ע"י המורה – וזוכים להדרכה במינון משתנה הנקבע לפי רמת התלמידים והחומר המוסיקלי. להלן דוגמה, מעט סבוכה אך בהחלט תדירה ומייצגת, ליישום החומר בהרכב: המורה מרכיב מהתלמידים בכיתה (או מחלקם וברוטציה) הרכב הנדרש לעבד במקום מהלך אקורדים. המהלך, העוסק בחומר מתוך לימודי ההרמוניה הנוכחיים, נרשם על הלוח בדרגות (ספרות רומיות), כל תלמיד בתורו מאלתר בסולפג'נגינה (למעט נשפנים) כאשר עם הופעת כל אקורד חדש הוא נדרש להגיע אל צליל השורש של האקורד. קבוצת תלמידים מתוך ההרכב נדרשת ללוות לפי תבניות קצביות הנלמדות באותה עת.

ייסוד פעילות הרכבי המגמה (החל משנה"ל תשע"ב)

הוספת הרכבי הביצוע לתוכנית המגמה מהווה תוספת משמעותית וחשובה למבנה הלימודים. בשנה"ל תשע"ב פעלו ההרכבים במסגרת פיילוט. הניסיון הצליח מאוד – מבחינת בחירת סוגי ההרכבים, עבודת המדריכים בחזרות, משובי התלמידים והתוצרים, כפי שבאו לידי ביטוי במופע סיום פעילות ההרכבים השנה. ההרכבים מיועדים לכיתות י"א וי"ב בעיקר, והחל מהמחזור שהתחיל לימודיו בתשע"ב, נכנס כחלק שהינו חובה בתוכנית הלימודים. על כל תלמיד למלא טופס שמציין העדפות הרכבים וזמנים, ולהשתבץ לבסוף לפחות בהרכב אחד של המגמה בשנה. השנה לא הייתה חובה מצד התלמידים להשתתף בהרכב, אך עם זאת, ההיענות הייתה נהדרת: השתתפו 23 מתוך 24 תלמידי י"ב 15 מתוך 25 תלמידי י"א, ו-2 תלמידי י' שרצו ויכלו להצטרף. סה"כ: 40 תלמידים משתתפים. כל משתתף היה חבר ב-4-1 הרכבים. להלן פירוט מטרות של ההרכבים ואפיונם:

מטרות:

היוזמה נוצרה עקב צורך רב בקרב התלמידים לנגן יותר במסגרת הרכבים במגמה. שעות הפעילות במגמה כמו שהיו עד השנה (בעיקר בי"א ובי"ב) לא הספיקו על מנת לעבוד באופן שוטף על נגינה בהרכב. מצוקה זו הורגשה בעיקר במופעי המגמה, מהם עלה כי רמת הנגינה והעבודה במסגרת הרכב נמוכה מהרצוי ומגבילה את הישגי התלמידים שמבחינות רבות אחרות (רצינות, יכולת עבודה ארוכת-טווח ותכנון פרויקטים) הם הרבה מעל הממוצע. יש בכוונתנו לדרוש מהתלמידים לקחת חלק בנגינה בהרכבים, בנוסף לזמן אותו הם מקדישים למגמה עד כה.

בנוסף, עבור תלמידי המגמה יענו ההרכבים על צרכים נוספים:

- חשיפה סגנונית והיכרות עם רפרטואר חדש

- מיזוג בין-שכבתי של תלמידי המגמה
- מסגרת נוספת להופעות מגמה

הכיתות המשתתפות:

עד שנה"ל הנוכחית, כיתות י"א וי"ב הגיעו לצוללת פעם אחת בשבוע (ואילו כיתה י' מגיעה לצוללת פעמיים בשבוע). אי לכך, הגיוני כי כיתות י"א וי"ב יהיו אלה שישתתפו בהרכבים. עם זאת, תלמידי י' המעוניינים בכך יוכלו להצטרף להרכבים על בסיס צורך, מקום פנוי ועל סמך בדיקת התאמה. ההשתתפות בהרכבים החדשים נכללת כחלק מהציונים השוטפים, אשר יקבלו ביטוי בציון המגן. בתום כל רבעון מעבירים מדריכי ההרכבים פידבק מילולי וציון לכל תלמיד, וזה משתקלל כציון שווה ערך לכל מרכיב אחר בציון הרבעוני.

משום ששנה"ל תשע"ב הייתה השנה הראשונה בה ההרכבים נכנסו כחלק מתכנית הלימודים במגמה, הייתה התחשבות ככל יכולתנו בנוגע להעדפות התלמידים להשתתף בהרכב כזה או אחר. עם תחילת שנת הלימודים בספטמבר, קיבלו תלמידי י"א וי"ב טופס בו ימלאו את העדפותיהם לגבי הרכבים שירצו להשתתף בהם, כולל שעת פעילות ההרכב והמנחה, ואנו עשינו כמיטב יכולתנו על מנת להיענות לבקשותיהם. במידת הצורך, יכולים המדריכים לערוך מעין אודישנים למתעניינים בהרכב מסוים, וכך לבחור במועמדים המתאימים ביותר להרכב. תלמיד יוכל להשתתף ביותר מהרכב אחד.

אופן הביצוע ואופי ההרכבים:

ההרכבים פועלים בחדר החזרות של הצוללת בימי ראשון ושני בהם יש לימודים בבתי הספר התיכוניים, בתקופה שבין אוקטובר (אחרי החגים) לסוף מאי. בשנה"ל תשע"ב, במסגרת הפיילוט, הסתיימה הפעילות באפריל (עם היציאה לחופשת הפסח) וחתמנו את תקופת הפעילות במופע שהתקיים בסוף מרץ, אך החל משנה"ל תשע"ג יש בדעתנו להרחיב את זמן פעילות ההרכבים ולקיים שני מופעים: אחד באמצע השנה ואחד בסופה. החזרות מתקיימות בין השעות 16:00 ל-21:00, באופן הבא:

17:15 – 16:00 הרכב ראשון
18:30 – 17:15 הרכב שני
19:45 – 18:30 הרכב שלישי
21:00 – 19:45 הרכב רביעי

בשנה"ל תשע"ג הופעלו שמונה הרכבים שונים, בעלי חמישה נושאים עיקריים (בין הרכב אחד לשני הרכבים שונים לכל נושא):

1. הרכב ג'אז/אלתור/מוסיקת עולם (למידת נגינה בסגנון הג'אז, יסודות האימפרוביזציה, היכרות עם מקצבים ודרכי חשיבה האופייניים למוסיקה חוץ-אירופית. פתוח לכל כליזמר)

2. אנסמבל קולי באוריינטציה קלאסית/ג'אז (פתוח לכל תלמיד מגמה המעוניין לשיר, לאו דווקא זמר במקצועו. יתרום רבות לאימון הסולפג' ולהבנת עיבודים ווקאליים)

3. הרכב קלאסיקה ישראלית (חשוב להיכרות עם רפרטואר ישראלי ולהתנסות בעיבוד אמנותי. פתוח לכל כליזמר)

4. הרכב רוק (התלמידים יקבלו נקודות ראייה שונות לנושא הקרוב לליבם ויתוודעו לתת-סגנונות ותקופות בתולדות המוסיקה הפופולארית. פתוח לכל כליזמר)

5. אנסמבל קלאסי

(במגמה רב-תחומית כשלנו, נגנים קלאסיים לא תמיד מקבלים במה ראויה לנגינה בהרכבים או פלטפורמה מספיקה לעבודה משותפת לטווח ארוך. מצאנו לנכון לאפשר זאת כעת).

מכיוון שנוצרו עד שני הרכבים לכל אחד מחמשת הנושאים הנ"ל, מצאנו לעיתים לנכון להרכיב שני הרכבים בעלי התמקדות שונה בכל נושא, למשל, בנושא ג'אז: הרכב ג'אז קלאסי והרכב ג'אז מודרני. אופיו המדויק של ההרכב נקבע ע"פ התמחות מדריך ההרכב, בהתייעצות עם מנהלת המגמה. גודל ממוצע של הרכב ינוע בין טריו לשמינייה (ובפועל, קרוב יותר לשמינייה – השנה היו לנו הרכבים בני 6-10 משתתפים). אופי ההרכבים עשוי להשתנות משנה לשנה, ע"פ צרכי המגמה, הכלים הזמינים ונטיית ליבם של התלמידים. למשל, בעקבות עניין רב, בשנה"ל תשע"ג יפעל הרכב שיבצע מוסיקה מקורית של חברי ההרכב.

המדריכים המוסיקליים:

קול קורא להגשת מועמדות לתפקידי הדרכת הרכבים פורסם בסוף חודש יוני 2011. קיבלנו כ-40 פניות ממדריכים פוטנציאליים, ולקראת סוף אוגוסט ערכנו ראיונות ל-10 המועמדים המתאימים ביותר. המדריכים שנבחרו התבקשו להכין חומרים לעבודה להרכב ולנהל בזמן החזרות. מדריכי ההרכבים נותרו קבועים וליוו את הרכביהם מאוקטובר ועד אפריל.

ההרכבים והמדריכים שפעלו בשנה"ל תשע"ב:

1. הרכב ישראלי בהדרכת נועה שמר
2. הרכב ג'אז ואלתור בהדרכת ירון מוהר
3. הרכב ג'אז-רוק בהדרכת יקי לוי
4. הרכב מוסיקה קלה בהדרכת יקי לוי
5. הרכב מוסיקה קלה '70-80-90' בהדרכת חזי חאיט
6. הרכב מוסיקת עולם 'שרים ומנגנים מסביב לעולם' בהדרכת חזי חאיט
7. הרכב ווקאלי בהדרכת נצן ברנשטיין
8. הרכב קלאסי בהדרכת יסמין טל (הוחלפה ע"י דן דויטש כשיצאה לחופשת לידה)

איזון הז'אנרים בהרכבים היה נכון והמבחר נתפס כעשיר. בשנה הבאה יפעלו הרכבים בסגנונות דומים, ורובם הגדול של המדריכים ימשיך איתנו לשנת עבודה נוספת.

3.3 מספר יחידות הלימוד בתכנית – פריסת הנושאים השונים בחומר הלימודים ליחידות לימוד זרה
לגישת התוכנית הגורסת מקשה אחת, קוהרנטית לחלוטין. בנוסף לכך, טכניקות המוגדרות בתוכניות אחרות כנושאי לימוד כגון סולפז', פיתוח שמיעה ונגינה, הן אמצעים בהם מפנימים התלמידים באופן שוטף את חומר הלימוד. למעשה אין הפרדה בין התחומים לכדי דיסציפלינות מנותקות.
כפי שצוין בסעיף 3.1 ("ארגון חומר הלימוד") נושאי הלימוד נקבעים באופן שנתי כמסעות כלליות. המורה מחלק את זמן הכיתה באופן גמיש ועם זאת נדרש לתכנן קפדני לטווחים קצרים וארוכים. היות ומערכת קליטת הציונים של משרד החינוך בנויה לחלוקה ליחידות, חולקו הנושאים ליחידות כמפורט בנספח מספר 1 (עמוד 38). להדגמת שילוב וגיוון הנושאים מובאים להלן כמה מבני שיעור אופייניים לכיתות ולשלבים שונים בתוכנית הלימודים.

דוגמאות שיעורים – 4 שעות אקדמיות (45 ד' X 4)

כיתה יוד, רבעון ראשון

נושא	זמן משוער (דקות)	פרטים
תרגול שמיעה מקיף	45	תרגילי שמיעה, סולפז', הכתבות מרווחים וכדומה (נספח 4)
קצב	45	הסבר אינטואיטיבי (חושי) ואינטלקטואלי (מדעי), תרגול בכל אופן אפשרי (נספח 5)
הסולם המז'ורי	40	התנסות ומיקוד בתחושות והידע הקיים כבר אצל התלמידים. הסבר מדעי והיסטורי, דוגמאות וכמה שיותר תרגילים בנגינה, קריאה, כתיבה וסולפז'
השמעה שבועית	20	תלמיד מבצע בפני הכיתה קטע מוכן מראש, האזנה ודין קצר
שונות	30	פרטי מופע, לוגיסטיקה, הפסקות, נהלים וכדומה

כיתה יוד-אלף, רבעון שני

נושא	זמן משוער (דקות)	פרטים
תרגול שמיעה מקיף	45	תרגילי שמיעה, סולפז', הכתבות מרווחים וכדומה (נספח 4)
עבודה ממוקדת בפרויקט הניתוח (נספח 2)	45	
ספקורדים	20	
הרמוניה לא מסורתית	40	דגש על תרגול בנגינה ושמיעה
שונות	30	פרטי מופע, לוגיסטיקה, הפסקות, נהלים וכדומה

כיתה יוד-בית, רבעון שלישי

נושא	זמן משוער (דקות)	פרטים
תרגול שמיעה מקיף	45	תרגילי שמיעה, סולפז', הכתבות מרווחים וכדומה (נספח 4)
הרמוניה מסורתית	45	הירמון כורל בסגנון באך – שילוב קונטרפונקט ברמת העמקה בינונית עם גישה ורטיקלית
תולדות המוסיקה	30	נושא זה נלמד באופן ממוקד יותר בשנה השלישית ולא רק באופן נלווה לנושאי לימוד אחרים
ניתוח הרמוני ומלודי – קלאסי	30	
שונות	30	פרטי מופע, לוגיסטיקה, הפסקות, נהלים וכדומה

3.4 פירוט תוכנית הלימודים

לשיטתנו, פירוט נושאי הלימוד בטבלה אינו יכול ואינו ראוי להיות מדויק. כימות מדויק של השעות המוקצות לכל נושא אינו אפשרי ויחטא למציאות. הטבלאות הבאות מהוות אך ורק דוגמה לתרחיש סביר אך יש לקרוא בעיון את ההערות הבאות לפני עיון בהן.

- א. כמעט כל הנושאים נלמדים לאורך זמן רב ובמקביל לנושאים אחרים. לא ניתן להדגים זאת בטבלה מפורטת המכילה מרכיבים כה רבים (מומלץ לעיין מדי פעם בטבלה הכללית המופיעה בסעיף 3.1).
 - ב. היות והנושאים נבנים בשלבים המבוססים זה על זה, אין אפשרות להמשיך בחומר הלימודים ללא ביסוס ברור ומוכח של שליטת התלמידים בחומר. כמו-כן, אנו מעודדים יצירתיות וגמישות פדגוגית כערך (סעיף 1.5 – המורה ותפקידו) ומשום כך ציון פרקי הזמן המוקדשים ללימוד הנושאים הנלמדים הינו הערכה בלבד.
 - ג. בגלל אופי חומר הלימוד – מבנה פירמידה של מידע – מופיעים נושאים המתורגלים כמעט בכל שיעור, לעיתים במהלך כל שלוש השנים. במקרים אלו יצוין מספר גדול של שעות לימוד, המורכבות למעשה מכמה דקות במשך שיעורים רבים. לדוגמה: פיתוח השמיעה הבסיסי מתבצע בכל שלוש השנים בתחילת כל שיעור כמעט. הזמן המצטבר מגיע מן הסתם לשעות רבות שאין טעם לפרטן. במקרים אלה תופיע הערה משמאל לעמודת השעות.
 - ד. גם נושאים אחרים, כאלה שאין הערה בצידם, כמעט לעולם לא נלמדים באופן מרוכז (מלבד שלב ההסבר הבסיסי) אלא בכוונה רבה מתפרסים על מספר שיעורים.
 - ה. עניינה המרכזי של תוכנית לימודים זו הוא הפנמה באמצעות חוויה אקטיבית. צמד המילים "ביצוע בכיתה" חוזר כמעט בכל נושא ומשמעותו נגינה ו/או זמרה של חומר הלימוד, ביחידים ו/או בקבוצות.
 - ו. בגלל ההכרח בשליטה והפנמה עמוקים של החומר כערך פדגוגי וגם כבסיס לחומר נוסף אין מן הנמנע שכיתה (ואף שכבה) לא תשלים את לימוד כל נושאי הלימוד או תלמד מעבר למצוין בטבלה.
 - ז. הביבליוגרפיה כוללת כמעט רק את חוברת המקורות הייחודית למגמה ודפי התיוו, אך גם אלה מהווים חלק קטן מן התרגול בכיתה, המבוסס על אלתור (של התלמידים ואלתור פדגוגי, בהתאם לצורך, של המורה).
- בעמודת 'מושגים מרכזיים' ניתנות לרוב רק מספר דוגמאות ואין הן מייצגות את סדר חשיבותן לנושא.

כיתה	שבועות בשנה	שעות בשבוע	סה"כ שעות בשנה
כיתה יוד	33	8	264
כיתה יא'	33	*4	*132
כיתה יב'	33	*4	*132

*לא כולל שעות נגינה בהרכבים

שנה א' - כיתה י'

נושא	שעות	הערות לתרגול מתמשך	מטרות פרטניות לבצוע	מושגים מרכזיים	דרכי למידה	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרכי הערכה	משקל בציון תעודה	משקל בציון בגרות
בסיס תורת הצליל	1.0		התלמיד יבין את המהות הפיסיקלית והשימוש בצלילים בתרבויות המוסיקה (בעיקר מערביות)	מאפייני הצליל: תדירות (PITCH), עוצמה, גוון (מעטפת)	הרצאה מודגמת	אין	אין		
שיטת התיווי הצלילי	2.0		התלמיד יבין את שיטת התיווי והפנמת השימוש בה	גובה צליל, חמשה, מפתחות (בשלב זה: מפתח סול)	הרצאה מודגמת, יישום בכיתה ע"י התלמידים בכתיבה וקריאה בזמרה ונגינה	דפי תיווי	שעורי בית	1%	0.12%
הסולם המוסיקלי	1.0		הגדרות ויישום לשם הבנה כללית של המושג	מרווחים (אינטואיטיבי), טון, חצי טון, מתח ויציבות, טונליות, סולמות ומודוסים	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מיידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	אין		
הסולם המז'ורי	3.0		הגדרות ויישום	מרווחים (אינטואיטיבי), טון, חצי טון, מתח ויציבות, טונליות	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מיידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	דפי תיווי	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	1%	0.12%
הסולמות המינוריים (בסיסי)	5.0		הגדרות ויישום	מינור-מז'ור, מינור-מז'ור, יחסים ומקבילים, מינור המלודי וההרמוני (בהתאם למצב הכיתה)	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מיידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	דפי תיווי	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	2%	0.23%
סימני היתק	6.0		הבנת שיטת התמרת הצלילים, שליטה ברישום הנורמטיבי של סימני הסולמות המז'וריים	דיאז, במול, באקאר, סימני הסולם המז'ורי	הסבר ותרגול בעיקר בכתב, אך גם בכתיבה של תלמידים וקריאה	דפי תיווי	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	2%	0.23%
טרנספוזיציה (בסיסי) וסולמות מז'וריים נוספים	6.0	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה	הגדרות ויישום בכל אמצעי	טרנספוזיציה	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מיידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	דפי תיווי	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	2%	0.23%
אקורדים משולשים	15.0	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה	הבנה והכירות האקורד כנגזר מדרגות הסולם וגם כמבנה הרמוני של מרווחים מסויימים. שליטה תיאורטית ובנגינה	אקורד משולש, מז'ור, מינור, מוקטן, מוגדל, מרווחים רלוונטיים	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מיידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	2%	0.23%
הרמוניה פונקציונלית - בסיס	15.0	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה	הבנה, ביצוע ויצירה של מהלכים הרמוניים פשוטים	ביטוי מתח ויציבות באקורדים, טוניקה, דומיננטה וסובדומיננטה	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מיידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	1%	0.12%

מלודיה והרמוניה

היפוכי האקורד המשולש	5.0	הגדרה, בניה בנגינה ובסולפז'	קווינטקורד, סקסטקורד, קווארטסקסטקורד	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מייד ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	2%	0.23%
ספטקורדים (בסיסי)	8.0	הגדרה, בניה בנגינה ובסולפז'	שמות הספטקורדים השונים (בהתאם להתקדמות הכיתה)	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מייד ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	חוברת מקורות, עמ' 190	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	1%	0.12%
המודוסים (בסיסי)	8.0	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה	שמות המודוסים השונים (בהתאם להתקדמות הכיתה)	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מייד ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	1%	0.12%
הסולם הפנטטוני	4.0	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה	הבנת הרקע תרבותי, הגדרות ויישום בכל אמצעי	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מייד ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	1%	0.12%
פיתוח שמיעה טונלי	18.0	תרגול קבוע, כ- 15 דקות בכל שיעור רגיל	הכירות בשמיעה של דרגות בטונליות - בסולם ומאוחר יותר כרומטיקה	תרגול מעשי - נספח 5 וכל רעיון מאולתר נוסף	אין	מבדקים, הכתבות רבות	20%	2.33%
סולפז'	18.0	תרגול קבוע, כ- 20 דקות בכל שיעור רגיל	קריאת תווים בזמרה	תרגול מעשי - נספח 5 וכל רעיון מאולתר נוסף	חוברת מקורות, עמ' 79	מבדקים	18%	2.10%
מרווחים	12.5	תרגול קבוע, כ- 15 דקות בכל שיעור רגיל	הבנת שיטת המרווחים והדרגות, שליטה הדרגתית בבנייה וזיהוי בתיאוריה ובשמיעה	תרגול מעשי - נספח 5 וכל רעיון מאולתר נוסף	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	8%	0.93%
קצב - תיאוריה	2.0	הסבר התופעה ורקע כללי לתיווי הקצב	זמן, משר, מיקום, צליל ושתק, פעמה, משקל, תיבה, חלוקת הפעמה, ערכים שונים, קשת חיבור ערכים	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מייד ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	אין		
קצב - עד רזולוציה של רבעים	3.0	מתפרס על מספר שיעורים	קריאה, כתיבה ופיתוח שמיעה של נושא זה	תרגול מעשי - אלתור, כתיבה, קריאה, פיתוח שמיעה, כמו-כן: נספח 6	חוברת מקורות, עמ' 1-7	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	2%	0.23%
קצב - עד רזולוציה של שמיניות	6.0	מתפרס על מספר שיעורים	קריאה, כתיבה ופיתוח שמיעה של נושא זה	שמיניות, רבעים, מנוקדים, שתקים, משקלים שונים	חוברת מקורות, עמ' 8-20	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	2%	0.23%
קצב - עד רזולוציה של חלקי שש- עשרה	6.0	מתפרס על מספר שיעורים	קריאה, כתיבה ופיתוח שמיעה של נושא זה	חלקי שש-עשרה, שמיניות מנוקדות, משקלים שונים	חוברת מקורות, עמ' 21-25	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	2%	0.23%
קצב - טריליות שמינית	4.5	מתפרס על מספר שיעורים	קריאה, כתיבה ופיתוח שמיעה של נושא זה	טריליות שמינית	חוברת מקורות, עמ' 32-33	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	2%	0.23%
קצב - טריליות רבע	3.0	מתפרס על מספר שיעורים	קריאה, כתיבה ופיתוח שמיעה של נושא זה	טריליות רבע	חוברת מקורות, עמ' 40	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	2%	0.23%

בלוז - רקע והכנה לפריקת									
קצב - עד רזולוציה של חלקי שלושים-ושתיים	4.0	מתפרס על מספר שיעורים	קריאה, כתיבה ופיתוח שמיעה של נושא זה	חלקי שלושים-ושתיים וש-עשרה מנוקדות, משקלים שונים	תרגול מעשי - אלתור, כתיבה, קריאה, פיתוח שמיעה, כמו-כן: נספח 6	שמיעה, כמו-כן: נספח 6	ובכתב		
קצב - טריליות שש-עשרית	6.0	מתפרס על מספר שיעורים	קריאה, כתיבה ופיתוח שמיעה של נושא זה	טריליות שש-עשרית	תרגול מעשי - אלתור, כתיבה, קריאה, פיתוח שמיעה, כמו-כן: נספח 6	שמיעה, כמו-כן: נספח 6	ובכתב		
בלוז - רקע היסטורי ותרבותי	4.0		הסבר והשמעת דוגמאות רבות מהקלטות	תרבות אפר-אמריקאית, ג'אז, רוקנרול	הסבר מילולי והשמעת הקלטות	חוברת מקורות, עמ' 63-78	אין		
בלוז - מאפיינים מלודיים	8.0	מתפרס על מספר שיעורים	הבנה וביצוע בכל אמצעי של הסולם הפנטוני ומושג ה-blue notes	Blue note	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מיידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה ושעתוק הקלטות (בביצוע, לא בהכרח בכתב)	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	2%	0.23%
בלוז - מאפיינים הרמוניים ומבנה	8.0	מתפרס על מספר שיעורים	הבנה וביצוע בכל אמצעי של בלוז 12 התיבות	בלוז 12 התיבות, הרמוניה פונקציונלית, קדנצה	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מיידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה ושעתוק הקלטות (בביצוע, לא בהכרח בכתב)	חוברת מקורות, עמ' 182-189	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	2%	0.23%
כתיבה לבס	4.0		כתיבה בסיסית לבס חשמלי או קונטרבס	מפתח פה, מנעד, טרנספוזיציה, קו בס	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מיידי ע"י התלמידים בכתיבה וקריאה (של נגני הבס) האזנה ושעתוק הקלטות (בביצוע ובכתב)	אין	שעורי בית ומבדקים בע"פ ובכתב	2%	0.23%
כתיבה למערכת תופים	6.0		כתיבה בסיסית למערכת תופים	מפתח הקשה, 10, divisi, התופים, מקצב	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מיידי ע"י התלמידים בכתיבה וקריאה (של נגני התופים) האזנה ושעתוק הקלטות (בביצוע ובכתב)	אין	שעורי בית ומבדקים בע"פ ובכתב	2%	0.23%
כתיבת תכליל (פרטיטורה)	10.0		כתיבת תכליל פשוט או מורכב, בהתאם לרמת הכיתה לפי הנהלים המקובלים	קווי תיבה מספר תפקידים, סימני חזרה ומבנה, הנחיות טמפו, מיספור וכותרות	הדגמה והסבר של תכלילים מקצועיים מתחום המוסיקה הקלה, "ישום בכתיבה וקריאה, עבודה בקבוצות	חוברת מקורות, עמ' 184-189	שעורי בית ומבדקים בע"פ ובכתב, עבודה מסכמת	5%	0.58%
עיבוד בסיסי ליחידת קצב	10.0		הבנת חלוקת התפקידים במקצבי מוסיקה קלה ופיתוח יכולת עיבוד בסיסית ורישום מקצבים.	מקצב, תפקידים, מארג קצבי ושל צבעים, מבנה, איזון	הדגמה והסבר של מקצבים פשוטים ומתקדמים מתחום המוסיקה הקלה, "ישום בכתיבה וביצוע הרכבים בכיתה, האזנה להקלטות ושעתוק	אין	שעורי בית ומבדקים בע"פ ובכתב, עבודה מסכמת	5%	0.58%
מידע כללי וחלוקת תפקידי הפקה	1.0		הסבר מהות המופע והעבודה הנלווית אליו, חלוקת תפקידים		מידע מילולי	דף הפקת מופע	אין		

		מילולי, ללא ציון	אין	ביצוע מודרך		חזרות והדרכת ההרכבים לקראת המופע		16.0	חזרות מודרכות בכיתה	מופע בלז
		מילולי, ללא ציון	אין	התנסות מעשית	באלאנס, ניהול במה, תאורה וכו'	הכנת הבמה למופע		4.0	מופע (באלאנס)	
		מילולי, ללא ציון	אין	ביקורת ודיון בכיתה		ביקורת ודיון בכיתה לשיפור או חיזוק כל מרכיבי המופע		1.0	סיכום מופע	
		אין	דף הפקת מופע	מידע מילולי		הסבר מהות המופע והעבודה הנלווית אליו, חלוקת תפקידים		1.0	מידע כללי וחלוקת תפקידי הפקה	
		מילולי, ללא ציון	אין	ביצוע מודרך		חזרות והדרכת ההרכבים לקראת המופע		16.0	חזרות מודרכות בכיתה	מופע רביעי
		מילולי, ללא ציון	אין	התנסות מעשית	באלאנס, ניהול במה, תאורה וכו'	הכנת הבמה למופע		4.0	מופע (באלאנס)	
		מילולי, ללא ציון	אין	ביקורת ודיון בכיתה		ביקורת ודיון בכיתה לשיפור או חיזוק כל מרכיבי המופע		1.0	סיכום מופע	
		מבחן מעשי - נספח 9	אין	אימון אישי של התלמידים עם מוריהם הפרטיים	דיוק צלילי, איכות צליל, ארטיקולציה, דינמיקה	מבחן כלי אישי לניטור מצב והתקדמות התלמידים בכלי הנגינה (ופיתוח קול לעוסקים בזמרה) (נספח 9)		4.0	השמעת סיום רבעון שני - מבחן כלי אישי	
		מבחן מעשי - נספח 9	אין	אימון אישי של התלמידים עם מוריהם הפרטיים	דיוק צלילי, איכות צליל, ארטיקולציה, דינמיקה	מבחן כלי אישי לניטור מצב והתקדמות התלמידים בכלי הנגינה (ופיתוח קול לעוסקים בזמרה) (נספח 9)		4.0	השמעת סיום רבעון רביעי - מבחן כלי אישי	

11.67 %
100%

סיכום: 264

שנה ב' - כיתה יא

38.62 %
91%

132

נושא	שעות	הערות לתרגול מתמשך	מטרות פרטניות לבצוע	מושגים מרכזיים	דרכי למידה	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרכי הערכה	משקל בציון תעודה	משקל בציון בגרות
מבחן סיכום שנה א'	4.0		סיכום שנה א' ויעד לתרגול במהלך חופשת הקיץ				מבחן מעשי ותיאורטי	9%	1.05%
הרמוניה ומלוויה - סולמות	2.0		חזרה				שעורי בית ומבדקים בעיקר בע"פ ובכתב	1%	0.12%
סימני היתק וטרנספוזיציה (מבחן בגרות)	1.0		מבחן מסכם				מבחן בכתב	0%	2.00%
הסולם המז'ורי (מבחן בגרות)	2.0		מבחן מסכם				מבחן בנגינה ובזמרה (סולפז' עם שמות סימני ההיתק)	0%	2.00%

הסולמות המינוריים (חזרה, הרחבה וביסוס)	3.0	הגדרות ויישום	המינור הטבעי, מינור-מז'ור יחסיים ומקבילים, מינור המלודי וההרמוני, משולשים נגזרים	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מיידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	2%	0.23%
הסולמות המינוריים (מבחן בגרות)	2.0	מבחן מסכם				מבחן בנגינה ובזמרה (סולפז' עם שמות סימני ההיתק)	0%	2.00%
המודוסים (המשך) כמרכזים טונליים	3.0	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה	חזרה על הסבר המודוסים ויישום בכל אמצעי	שמות שבעת המודוסים הכנסייתיים, מודציה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	1%	0.12%
המודוסים - תולדות המוסיקה	1.0		מבוא לתולדות המוסיקה הגרגוריאנית	קודקס המודוסים, האירופאים, מרכיבי המלודיה כמרכז היצירה והחוויה, המוסיקלית, המזמורים הגרגוריאניים	אין	מבדק בכתב או בע"פ	1%	0.12%
המודוסים (המשך) כנגזרות טונליות	3.0	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה	הסבר המודוסים כנגזרות טונליות לשם אלתור, הקשרם לאקורדים (chordscales) והבנת "צבעי" האקורדים (available tensions)	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מיידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	1%	0.12%
ספקטורדים (המשך)	3.0	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה	הגדרה, בניה בנגינה ובסולפז'	שמות הספקטורדים השונים (בהתאם להתקדמות הכיתה)	חוברת מקורות, עמ' 190	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	2%	0.23%
היפוכי ספקטורדים	3.0	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה	הגדרה, בניה בנגינה ובסולפז'	קווינטקסט, טרצקווארט, סקונד	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה	2%	0.23%
הרמוניה פונקציונלית - מתקדם - דומיננטות שניוניות	3.0	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה	הבנה, ביצוע ויצירה של מהלכים הרמוניים פשוטים	הרחבת ה"משפחה" הטונלית, הולכת קולות, כרומטיקה, מודולציה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	1%	0.12%
פיתוח שמיעה טונלי	9.0	תרגול קבוע, כ-15 דקות בכל שיעור רגיל	הכירות בשמיעה של דרגות בטונליות - בסולם ומאוחר יותר כרומטיקה	תרגול מעשי - נספח 5 וכל רעיון מאולתר נוסף	אין	מבדקים, הכתבות רבות	20%	2.33%
סולפז'	9.0	תרגול קבוע, כ-20 דקות בכל שיעור רגיל	קריאת תווים בזמרה	תרגול מעשי - נספח 5 וכל רעיון מאולתר נוסף	חוברת מקורות, עמ' 79	מבדקים	17%	1.98%
קריאה מהדף	4.2	תרגול קבוע, כ-5 דקות בכל שיעור רגיל	קריאה ראשונה (prima vista) בקבוצה	עיקר וטפל, מבט מקדים, דרכי תרגול	אין	אין		
מרווחים	2.0	תרגול קבוע, כ-5 דקות בכל שיעור רגיל	הבנת שיטת המרווחים והדרגות, שליטה הדרגתית בבנייה וזיהוי בתאוריה ובשמיעה	המרווחים - הסדר והכמות יהיו לשיקול דעת המורה ובהתאם לצרכים שיצרו נושאים אחרים	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	5%	0.58%

הרמוניה - אקורדים ומהלכים

תרגול שמיעה וסולפז'

קצב - נושאים מתקדמים	3.0	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה, כולל חומר מעבר לבמחן הבגרות	קריאה, כתיבה ופיתוח שמיעה של נושאים אלה	משקלים מיוחדים ומורכבים, פוליטימיקה, חלוקת הפעמה לערכים פחות תדירים	תרגול מעשי - אלתור, כתיבה, קריאה, פיתוח שמיעה, כמו-כן: נספח 6	חוברת מקורות, עמ' 34-78	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	1%	0.12%
	2.0		קריאה, כתיבה ופיתוח שמיעה של נושא זה			חוברת מקורות, עמ' 1-59	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	1%	0.12%
	4.0		מבחן מסכם			חוברת מקורות, עמ' 1-59	קריאת קצב	0%	2.00%
פריקט ניתוח קצב	2.0	מרכיב הקצב בניתוח מוסיקלי - מבוא	בידוד מרכיב הקצב במוסיקה להדגשת מודעות לתפקידו	קצב כמושג רחב, מניפולציה בזמן, משך, מיקום,	הרצאה והדגמת מוסיקה ידועה, בידוד הקצב ומניפולציה בו להדגשת ערכו (הפעלת תלמידים)	אין	אין		
	1.0	מבוא לניתוח מוסיקלי	חקירת מהות ניתוח אמנותי בכלל והניתוח המוסיקלי בפרט	חוויה סובייקטיבית, תקשורת "אובייקטיבית" של מושגים ורעיונות, אמצעי הסבר, המחשה והדגמה, מבנה פרזנטציה וסדר-עדיפויות	דין, הסבר ותרגילים מילוליים	אין	אין		
	5.0	ניתוח קצבי של מלודיה	מתפרס על מספר שיעורים	ניתוח מלודיה מנקודת מוצא קצבי, קישור קצב למלודיה	משקל, דגש, סינקופה, מוטיב, פיתוח, משפט, פיסוק (phrasing) השוואות לדיבור	הסברים מודגמים, ניתוח ע"י תלמידים	אין	4%	0.47%
	4.0	ניתוח קצבי של מרכיבי ליווי	מתפרס על מספר שיעורים	ניתוח מרכיבי ליווי מנקודת מוצא קצבי, קישור לקצב המלודיה	מרקם, עושר קצבי, ניגוד ותמיכה	הסברים מודגמים, ניתוח ע"י מקצבים שונים בכיתה	אין	3%	0.35%
	3.0	קצב הרמוני	מתפרס על מספר שיעורים	קישור מיקום ההרמוניה (בעיקר אקורדים) להרמוניה פונקציונלית	הפונקציות ההרמוניות, משקל, הייררכיה קצבית	הסברים מודגמים, ניתוח ע"י תלמידים, ביצוע מהלכים שונים בכיתה	אין	3%	0.35%
	1.0	רקע היסטורי		קישור איפיוני הסגנון, התקופה ואישיות היוצר אל מרכיבי היצירה האחרים	סגנון, תקופה, השפעות	הסבר מודגם	אין	1%	0.12%
	1.0	הנחיות לפרזנטציה בכתב	מתפרס על מספר שיעורים	הבנה ויישום של הגשה אפקטיבית בכתב	מבנה (עבודה בכתב), כלים וגישות לפרזנטציה של ניתוח, סגנון ונורמות הגשה	הסברים מודגמים, דוגמאות לגישות שונות, תרגולי ניסוח	אין	2%	0.23%
	0.0	הגשה סופית					עבודת הגשה בכתב	0%	10.00 %
	1.0	מידע כללי וחלוקת תפקידי הפקה		הסבר מהות המופע והעבודה הנלווית אליו, חלוקת תפקידים	מידע מילולי	דף הפקת מופע	אין		
	4.0	מופע (באלאנס)		הכנת הבמה למופע	התנסות מעשית	אין	מילולי, ללא ציון		
מופעי ראשון - ביצוע יצירה ממוחזרת	1.0	סיכום מופע		ביקורת ודין בכיתה לשיפור או חיזוק כל מרכיבי המופע	ביקורת ודין בכיתה	אין	מילולי, ללא ציון		

פרויקט ניתוח יצירות קלאסיות	מבוא	2.0		חזרה על מהות הניתוח המוסיקלי, הבנת יתרונות ומגבלות ההגשה בע"פ (בהרצאה)	(בנוסף למושגים שצוינו כבר) הגשה פרונטלית, שפת גוף, רהיטת השפה, אמצעי המחשה ויזואליים וצלילים, תכנון זמן	אין	אין	0%	0%
	ניתוח הרמוני של מבנה היצירה	3.0	מתפרס על מספר שיעורים - בהתאם לרמת הכיתה בהרמוניה	תפישת המבנה של היצירה המנותחת כביטוי איזורי טונליות והמלכים ההרמוניים	טונליות, הרמוניה פונקציונלית	אין	שעורי בית בכתב	4%	0.47%
	הדגמת מבנים היסטוריים	3.0		הכירות עם מבנים קלאסיים נפוצים	מבנה בינארי וטרנרי, הסונטה ומבנה הסונטה	אין	שעורי בית בכתב	2%	0.23%
	כלים אנליטיים נוספים לגיבוש מושג המבנה	3.0	מתפרס על מספר שיעורים	חקירת התפתחות מלודית, קצב ומרקם לגיבוש מושג המבנה	מוטיב, פיתוח מלודי, קצב, מרקם וצבע, תזמור	אין	שעורי בית בכתב, לעיתים גם ביצוע	4%	0.47%
	רקע היסטורי - קישור איפיוני, הסגנון, התקופה ואישיות היוצר אל מרכיבי היצירה האחרים	כ-9 שעות (פירוט להלן)	נושא רחב זה הינו גמיש כמעט לחלוטין בתוכנית הלימודים וסעיפיו נבחרים בהקשר ישיר ליצירות המנותחות ולנושאים אחרים בתוכנית. להלן דוגמאות לנושאים:	חקירת הרקע ההיסטורי ככלי להבנת ערכה התרבותי של היצירה, קישור מרכיבים בניתוח היצירה למכלול תרבותי והיסטורי.	גיאוגרפיה, כלכלה, משטר, אמנות כללית, דת, לאומיות	אין	מבדקים בכתב או בע"פ	דוגמאות מפורטות להלן	דוגמאות מפורטות להלן
		1.5		דוגמה:	הרנסנס – מוסיקה רב-קולית, מוסיקה כלית, התעצבות הבס כבסיס הרמוני			1%	0.12%
		1.5		דוגמה:	הפוליפוניה – אורגנום, מוטט ועד לקונטרפונקט מפותח מאוחר			1%	0.12%
		1.5		דוגמה:	תפקיד ומעמד המוסיקאי האירופאי, תהליכים ושינויים במהלך האלף השני לספירה. הפונקציות של המוסיקה בחברה האירופאית מיה"ב ועד למאה ה-20			1%	0.12%
		1.5		דוגמה:	צורות: (דוגמאות) טוקטה, פוגה, פרלוד, אטיוד, קפריצ'יו, רביעיית כלי-קשת, הרכבים קאמריים נפוצים, אינטרמצו, פנטסיה, אינוונציה, קונצ'רטו, סונטה, סימפוניה			1%	0.12%

מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם	מיקום	תאריך	מספר	שם
------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----	-------	-------	------	----

39.67

100% %

סיכום: 132

שנה ג' - כיתה יב

נושא	שעות	הערות לתרגול מתמשך	מטרות פרטניות לבצוע	מושגים מרכזיים	דרכי למידה	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרכי הערכה	משקל בציון תעודה	משקל בציון בגרות
אקורדים משולשים - חזרה	1.0		חזרה	אקורד משולש, מז'ור, מינור, מוקטן, מוגדל, מרווחים רלוונטיים	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מיידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	3%	0.35%
אקורדים משולשים (מבחן בגרות)	3.0		מבחן מסכם			אין	ביצוע בנגינה ובסולפז' מלא	0%	3.00%
ספקטורדים (המשך)	3.0	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה	הגדרה, בניה בנגינה ובסולפז'	שמות תשעה ספקטורדים	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מיידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	חוברת 190 מקורות, עמ'	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	3%	0.35%
ספקטורדים (מבחן בגרות)	4.0		מבחן מסכם			חוברת 190 מקורות, עמ'	ביצוע בנגינה ובסולפז' מלא	0%	3.00%

דומיננטות שניונית (המשך)	4.0		הבנה, ביצוע ויצירה של מהלכים בנושא זה	הרחבת ה"משפחה" הטונלית, הולכת קולות, כרומטיקה, מודולציה	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	3%	0.35%
	4.0		הבנה, ביצוע ויצירה של מהלכים בנושא זה	הרחבת ה"משפחה" הטונלית, הולכת קולות, כרומטיקה, מודולציה	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	3%	0.35%
	3.0		הבנה, ביצוע ויצירה של מהלכים בנושא זה	הרחבת ה"משפחה" הטונלית, הולכת קולות, כרומטיקה, מודולציה	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	3%	0.35%
	4.0		הבנה, ביצוע ויצירה של מהלכים בנושא זה	הרחבת ה"משפחה" הטונלית, הולכת קולות, כרומטיקה, מודולציה	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	3%	0.35%
	2.0		הבנה, ביצוע ויצירה של מהלכים בנושא זה	הרחבת ה"משפחה" הטונלית, הולכת קולות, כרומטיקה, מודולציה	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	2%	0.23%
	4.0		הבנה, ביצוע ויצירה של מהלכים בנושא זה	הרחבת ה"משפחה" הטונלית, הולכת קולות, כרומטיקה, מודולציה	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	3%	0.35%
	2.0		הבנה, ביצוע ויצירה של מהלכים בנושא זה	הרחבת ה"משפחה" הטונלית, הולכת קולות, כרומטיקה, מודולציה	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	3%	0.35%
השאלה מודאלית (מיקסטורה)									
דומיננטות עוקבות, שניה-חמישית עוקבות	4.0		הבנה, ביצוע ויצירה של מהלכים בנושא זה	הרחבת ה"משפחה" הטונלית, הולכת קולות, כרומטיקה, מודולציה	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	3%	0.35%
דומיננטות מיוחדות	4.0		הבנה, ביצוע ויצירה של מהלכים בנושא זה	הרחבת ה"משפחה" הטונלית, הולכת קולות, כרומטיקה, מודולציה	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	3%	0.35%
דרגות (הרמוניות) בלז, דרגות סתמיות	2.0		הבנה, ביצוע ויצירה של מהלכים בנושא זה	הרחבת ה"משפחה" הטונלית, הולכת קולות, כרומטיקה, מודולציה	הסברים מודגמים קצרים ושימוש מידי ע"י התלמידים: אלתור, כתיבה וקריאה, שמיעה	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	3%	0.35%
הרמוניה מעשית	4.0		נגינת מהלכים הרמוניים				מבחן בביצוע	0%	4.00%
תרגול שמיעה וסולפי' תרגול מעשי	9.0	תרגול קבוע, כ-15 דקות בכל שיעור רגיל	הכירות בשמיעה של דרגות בטונליות - בסולם ומאוחר יותר כרומטיקה	(תרגול מעשי)	תרגול מעשי - נספח 5 וכל רעיון מאולתר נוסף	אין	מבדקים, הכתבות רבות	20%	2.33%
	9.0	תרגול קבוע, כ-20 דקות בכל שיעור רגיל	קריאת תווים בזמרה	(תרגול מעשי)	תרגול מעשי - נספח 5 וכל רעיון מאולתר נוסף	חברת מקורות, עמ' 79	מבדקים	25%	2.92%
	4.2	תרגול קבוע, כ-5 דקות בכל שיעור רגיל	קריאה ראשונה (prima vista) בקבוצה	עיקר וטפל, מבט מקדים, דרכי תרגול	תרגול מעשי בכיתה	אין	אין		
	2.0	תרגול קבוע, כ-5 דקות בכל שיעור רגיל	הבנת שיטת המרווחים והדרגות, שליטה בדרגתית בבנייה וזיהוי בתיאוריה ובשמיעה	המרווחים - הסדר והכמות יחיד לשיקול דעת המורה ובהתאם לצרכים שיצרו נושאים אחרים	תרגול מעשי - נספח 5 וכל רעיון מאולתר נוסף	אין	שעורי בית ומבדקים בנגינה, בע"פ ובכתב	5%	0.58%
	4.0		חקירה והתנסות בהירמון	הרמוניה פונקציונלית, חומרים הרמוניים דיאטוניים וכרומטיים, מהלכים שגורים	ניתוח וביצוע של מוסיקה קיימת ויצירה וביצוע של תרגילי הירמון בכיתה	חברת מקורות, עמ' 135-178, 192-202	שיעורי בית בכתב לביצוע בכיתה	2%	0.23%
הירמון בסגנון כולל באר									

יסודות הקונטרפונקט (בסיסי)	4.0		הבנה בסיסית של עקרונות הקונטרפונקט	מרווח קונסוננטי, דיסוננטי, סוגי תנועות: מנוגדת, זזה, מקבילה, אלכסונית (oblique)	הסבר והדגמה פרונטליים, ביצוע בכיתה, תרגול בכתב וביצוע	אין	שיעורי בית בכתב לביצוע בכיתה	2%	0.23%
הרמון בס נתון – כורלים של באך	4.0		שילוב קונטרפונקט בסיסי עם בחינה אנכית של אקורדים (דרגות הרמוניות)	תנועות הרמוניות: מדומה, חזקה, חלשה, מודגשת	הסבר והדגמה פרונטליים, ביצוע בכיתה, תרגול בכתב וביצוע	אין	שיעורי בית בכתב לביצוע בכיתה	2%	0.23%
ניתוח כורלים של באך - הפנמה בביצוע	4.0	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה בהרמוניה	הכירות בסיסית של הסגנון ומאפייניו	קולות המקהלה: בס, טנור, אלט, סופרן	ביצוע בזמרה ונגינה	Bach (Riemenschneider) 371 Four-Part Chorales and 69 Chorale Melodies with figured bass	הכנה לביצוע בכיתה	2%	0.23%
ניתוח כורלים של באך - תיאוריה	4.0	מתפרס על שיעורים רבים בהתאם להתקדמות הכיתה בהרמוניה	הכירות בסיסית של הסגנון ומאפייניו	הולכת קולות, בס, מסופר, קונטרפונקט, מהלכים הרמוניים, הכפלות, קדנצות	ניתוח בכיתה ובבית	Bach (Riemenschneider) 371 Four-Part Chorales and 69 Chorale Melodies with figured bass	שיעורי בית בכתב וביצוע בכיתה	2%	0.23%
הירמון מלודיה נתונה	4.0		התאמת בס למלודיה בשילוב קונטרפונקט ומהלכים הרמוניים	חזרה על מונחי קונטרפונקט, הרמוניה מסורתית והרמון בס נתון	הירמון בכיתה ובבית של מלודיות מסורתיות וחדשות	אין	שיעורי בית בכתב לביצוע בכיתה	2%	0.23%
ריאליזציה של מלודיה נתונה ובס מסופר	4.0		השלמת קולות הטנור והאלט לכורלים של באך	הבס המסופר, יסודות הקונטרפונקט	הירמון בכיתה ובבית וביצוע	אין	שיעורי בית בכתב לביצוע בכיתה	2%	0.23%
מבוא	1.0		הצגת הפרויקט, האתגר והמגבלות בהירמון מסורתי של מלודיה לא בהכרח מסורתית	מנעד, קונטור (קו מתאר), מאפיינים הרמוניים של קו מלודי	הסבר והדגמה פרונטליים	אין	אין		
התאמת הרמוניה לשיר חנוכה	4.0		התאמת הרמוניה לשירי חנוכה שנבחרו	תנועות הרמוניות, קצב הרמוני	הדגמות, ביצוע ותיקון פרונטלי של תרגילי תלמידים	אין	שיעורי בית בכתב לביצוע בכיתה	2%	0.23%
התאמת קו בס לשיר חנוכה	4.0		התאמת בס לפי ההרמוניה שנקבעה ושינויים במידת הצורך	תנועות הרמוניות, קצב הרמוני, קונטרפונקט	הדגמות, ביצוע ותיקון פרונטלי של תרגילי תלמידים	אין	שיעורי בית בכתב לביצוע בכיתה	2%	0.23%
השלמת טנור ואלט	4.0		יישום נסיון הריאליזציה	אקורדים, הולכת קולות, הכפלות, קונטרפונקט	הדגמות, ביצוע ותיקון פרונטלי של תרגילי תלמידים	אין	שיעורי בית בכתב לביצוע בכיתה	2%	0.23%
הגשה בכתב ובהופעה	0.0		סיכום הנושא בעיבוד מוסיקלי של התלמיד				עבודה בכתב וביצוע במופע	2%	0.23%
מידע כללי וחלוקת תפקידי הפקה	1.0		הסבר מהות המופע והעבודה הנלווית אליו, חלוקת תפקידים		מידע מילולי	דף הפקת מופע	אין		
מופע (באלאנס)	4.0		הכנת הבמה למופע	באלאנס, ניהול במה, תאורה וכו'	התנסות מעשית	אין	מילולי, ללא ציון		

פרויקט הירמון שירי חנוכה בסגנון כורל באך

		סיכום מופע	1.0		ביקורת ודיון בכיתה לשיפור או חיזוק כל מרכיבי המופע		ביקורת ודיון בכיתה והאזנה בכיתה ובבית	אין	מילולי, ללא ציון		
	0.23%	ניתוח מלודי של יצירה קונטרפונקטלית	4.0		יישום ידע נצבר בהרמוניה ובפיתוח מוטיבי לשם ניתוח	מוטיב, נושא, נושא נגדי, תצוגה, סיקוונצה, קדנצה, אפיזודה, סטרטו	ניתוח והאזנה בכיתה ובבית	אין	שיעורי בית בכתב וביצוע היצירות בכיתה	2%	
		מבוא	1.0		הסבר מהות המופע והעבודה הנלווית אליו, חלוקת תפקידים		מידע מילולי	דף הפקת מופע	אין		
		השמעות לקראת רס"ט	8.0		השמעות תלמידים (והרכביהם) המעוניינים בביקורת		ביצוע מודרך	אין	מילולי, ללא ציון		
	בנוסף: 42.8% מציון המגן, 15% מציון הבגרות (נספח 1)	רסיטלים פנימיים	(לא על-חשבון שעות ההוראה)							0%	
	13.00 %	מועד ראשון	4.0		הכתבות, זיהוי מרווחים והיפוכי משולשים, הירמון כורל				מבחן בכתב	0%	
	8.00%	מועד שני	4.0		ניתוח הרמוני, ניתוח יצירה קונטרפונקטלית, תולדות המוסיקה, מבחן האזנה				מבחן בכתב	0%	
	6.00%	קריאת תווים וסולפז'	2.0		קריאת תווים וסולפז' של קטע Unseen				מבחן בביצוע	0%	
48.67 %		100%		סיכום:		132					

3.5 מחוון לדרכי הערכה

- א. התוכנית שואפת להפנמה חיתית מרבית של חומר הלימוד ומשום כך מטלות רבות כוללות ביצוע בנגינה ובזמרה. הקריטריונים להערכה פשוטים יחסית ודומים בנושאי לימוד שונים.
- ב. להלן מספר מחוונים:
 - a. מחוון כללי למגוון מטלות המצוי בתוכנית, המפרט קריטריונים להערכה לפי סוגי משימות:
 - ביצוע בנגינה ובזמרה, הגשות בכתב, מבדק בע"פ וכולי.
 - b. דוגמאות להערכת מטלות המשלבות יצירתיות
 - c. מחוון למבחנים ופרויקטים לבגרות

אנו מעודדים את המורה ליצירתיות פדגוגית ולא פעם מציעים התלמידים בעצמם מטלות. המחוון הבא מפרט כמה דוגמאות למטלות אך בודאי שאינו מקיף את כל מגוון האפשרויות לבדיקת שליטת התלמיד בחומר.

מחווון כללי

סוג מטלה	ביצוע מלא (100%)	ביצוע בינוני (כ-75%)	ביצוע נמוך (כ-50% ומטה)
זמרה (בד"כ בסולפד')	אינטונציה וקצב מדויקים, במידת הנדרש גם ארטיקולציה ודינמיקה	שליטה חלקית באחד או כמה מן המרכיבים אך ביצוע המעיד על עבודת הכנה משמעותית ו/או התקדמות בנושא	שליטה לא מספקת במרכיבי הביצוע וחוסר הכנה ו/או התקדמות בנושא
ביצוע מטלה בנגינה - סולמות, אקורדים, ארפג'י וכד'	מהירות ביצוע סבירה (מוגדר בעת הטלת המטלה), צליל מלא, טכניקה יעילה (איצבוע, פוזיציות, נשימה וכד')	שליטה חלקית באחד או כמה מן המרכיבים אך ביצוע המעיד על עבודת הכנה משמעותית ו/או התקדמות בנושא	שליטה לא מספקת במרכיבי הביצוע וחוסר הכנה ו/או התקדמות בנושא
ביצוע מטלה בנגינה מאולתרת - שליטה בסולמות ומודוסים, אלתור על מהלך הרמוני וכדומה	מהירות ביצוע סבירה (מוגדר בעת הטלת המטלה), צליל מלא, טכניקה סבירה (איצבוע, פוזיציות, נשימה וכד'), בונס עבור יצירתיות.	שליטה חלקית באחד או כמה מן המרכיבים אך ביצוע המעיד על עבודת הכנה משמעותית ו/או התקדמות בנושא. בונס עבור יצירתיות.	שליטה לא מספקת במרכיבי הביצוע וחוסר הכנה ו/או התקדמות בנושא.
ביצוע מטלה בנגינה - הכנת יצירה לביצוע בכיתה	מהירות ביצוע נכונה (מוגדר בעת הטלת המטלה), צליל מלא, טכניקה סבירה (איצבוע, פוזיציות, נשימה וכד'), בונס עבור ארטיקולציה ודינמיקה.	שליטה חלקית באחד או כמה מן המרכיבים אך ביצוע המעיד על עבודת הכנה משמעותית. בונס עבור ארטיקולציה ודינמיקה.	שליטה לא מספקת במרכיבי הביצוע וחוסר הכנה מספק.
שליטה תיאורטית בע"פ	מהירות תשובה סבירה (ללא חישובים מאומצים), תשובה מדויקת	תשובה איטית ו/או חלקית או לא מדויקת	תשובה איטית, חלקית מאוד ו/או לא מדויקת
שליטה תיאורטית בכתב - הגשה	תשובה מדויקת, גרפיקה מוסיקלית נורמטיבית, הגשה גרפית וויזואלית סבירה וקריאה	תשובה מדויקת באופן חלקי, ליקויים בגרפיקה מוסיקלית נורמטיבית, הגשה גרפית וויזואלית בינונית	תשובה לא מדויקת ו/או ליקויים חמורים בגרפיקה מוסיקלית נורמטיבית ו/או הגשה גרפית וויזואלית ירודה
שליטה תיאורטית בכתב - מבחן בחומר תיאורטי לא יצירתי (רישום סולמות, הכתבות מוסיקליות, ביצוע טרנספוזיציה וכדומה)	תשובה מדויקת ומלאה, גרפיקה מוסיקלית נורמטיבית, הגשה גרפית וויזואלית סבירה וקריאה	תשובה מדויקת באופן חלקי, ליקויים משמעותיים בגרפיקה מוסיקלית נורמטיבית, הגשה גרפית וויזואלית בינונית	תשובה לא מדויקת ו/או ליקויים חמורים מאוד בגרפיקה מוסיקלית נורמטיבית ו/או הגשה גרפית וויזואלית ירודה

דוגמאות להערכת מטלות יצירתיות

נושא לימוד	סוג מטלה	ביצוע מלא (100%)	ביצוע בינוני (כ-75%)	ביצוע נמוך (כ-50% ומטה)
הרמוניה - דומיננטות שניניות	חיבור קטע מוסיקלי קצר, מלודיה והרמוניה מלווה, הכולל לפחות שתי דומיננטות שניניות	כתיבה המעידה על הבנה מעמיקה של התופעה ההרמונית, הגשה איכותית, בונס עבור יצירתיות	כתיבה המעידה על הבנה בסיסית של התופעה ההרמונית, הגשה סבירה-בינונית, בונס עבור יצירתיות	כתיבה המעידה על אי-הבנה של התופעה ההרמונית, הגשה בינונית-ירודה, בונס עבור יצירתיות
מודוסים כמרכזים טונליים	הלחנת טקסט במודוס שזה עתה נלמד	כתיבה המעידה על הכרות מעמיקה של מאפייני המודוס, הגשה איכותית, בונס עבור יצירתיות	כתיבה המעידה על הכרות בסיסית של המודוס, אי-ניצול כל מאפייני המובהקים ו/או הגשה סבירה-בינונית, בונס עבור יצירתיות	כתיבה המעידה על אי-הבנה של המודוס או אי הכרות כלל, הגשה בינונית-ירודה.
הסולם הפנטטוני בבולז	הוכחת שליטה בסולם הפנטטוני באמצעות אלתור על מבנה בולז אופייני	שליטה והכרות מלאה בצלילי הסולם, מהירות ביצוע סבירה (מוגדר בעת הטלת המטלה), צליל מלא, טכניקה סבירה (איצבוע, פוזיציות, נשימה וכד'), בונס עבור יצירתיות ו/או שליטה סגנונית.	שליטה והכרות מלאה בצלילי הסולם, מהירות ביצוע כמעט סבירה (מוגדר בעת הטלת המטלה), ליקויים במרכיבי צליל, טכניקה, בונס עבור יצירתיות ו/או שליטה סגנונית.	שליטה לא מספקת בצלילי הסולם ו/או במרכיבי הביצוע וחוסר הכנה ו/או התקדמות בנושא.

מחווונים למבחנים ופרויקטים לבגרות

פרויקט כתיבת פרטיטורות בפרויקט בלז ותכליל - הגשה בכתב

סדר הכלים	כתיבה נכונה לכלים (טרנס פוזיציה, מנעד, רישום לתופים, בס, קול וכו')	כתיבה קצבית לכל כלי	תיאום צלילי וקצבי בין הכלים המשתתפים בהרכב	דיוק בפרטים	נאמנות לביצוע	עריכה והגשה
10%	20%	20%	20%	10%	10%	10%

סימני היתק וטרנספוזיציה		נושא:
רישום 10 סולמות בשני מפתחות וסימני ההיתק	טרנספוזיציה של מלודיה א-טונלית (32 צלילים)	מרכיב:
70%	30%	משקל:
7% לכל סולם נכון	1% לכל צליל	מרכיב:
		אופן הערכה:

הסולם המז'ורי		נושא:
נגינת 2 סולמות מז'וריים	זמרת 2 סולמות מז'וריים בסולפז' מלא	מרכיב:
50%	50%	משקל:
25% לכל סולם - נגינה במנעדים ופוזיציות שונות בהתאם לכלי-הנגינה, רהיטות ודיוק	25% לכל סולם - מהירות סבירה ודיוק	מרכיב:
		אופן הערכה:

הסולם המינורי		נושא:
נגינת 3 סולמות מינוריים, כ"א בגרסה אחרת: טבעי, מלודי, הרמוני	זמרת נגינת 3 סולמות מינוריים, כ"א בגרסה אחרת: טבעי, מלודי, הרמוני בסולפז' מלא	מרכיב:
50%	50%	משקל:
16.7% לכל סולם - נגינה במנעדים ופוזיציות שונות בהתאם לכלי-הנגינה, רהיטות ודיוק	16.7% לכל סולם - מהירות סבירה ודיוק	מרכיב:
		אופן הערכה:

קריאת קצב (ביצוע במחיאות כף, דקלום או נגינה - לבחירת התלמיד)						נושא:
שמיניות	1/16	1/32	1/4	1/8	טריולות 1/16	מרכיב:
16.7%	16.7%	16.7%	16.7%	16.7%	16.7%	משקל:
שתי תיבות, כ"א 8.3% עבור ביצוע מודיין וללא השתהות מוגזמת	שתי תיבות, כ"א 8.3% עבור ביצוע מודיין וללא השתהות מוגזמת	שתי תיבות, כ"א 8.3% עבור ביצוע מודיין וללא השתהות מוגזמת	שתי תיבות, כ"א 8.3% עבור ביצוע מודיין וללא השתהות מוגזמת	שתי תיבות, כ"א 8.3% עבור ביצוע מודיין וללא השתהות מוגזמת	שתי תיבות, כ"א 8.3% עבור ביצוע מודיין וללא השתהות מוגזמת	מרכיב:
						אופן הערכה:

אקורדים משולשים		נושא:
נגינת ארבעת האקורדים המשולשים בהיפוכים שונים	זמרת ארבעת האקורדים המשולשים בהיפוכים שונים בסולפז' מלא	מרכיב:
50%	50%	משקל:
12.5% לכל אקורד - רהיטות, דיוק, זמן תגובה סביר	12.5% לכל אקורד - רהיטות, דיוק, זמן תגובה סביר	מרכיב:
		אופן הערכה:

נושא:	ספקורדים	נגינת תשעה ספקורדים בהיפוכים שונים	זמרת תשעה ספקורדים בהיפוכים שונים בסולפז' מלא
מרכיב:			
משקל מרכיב:	50%	50%	
אופן הערכה:	5.5% לכל אקורד - רהיטות, דיוק, זמן תגובה סביר	5.5% לכל אקורד - רהיטות, דיוק, זמן תגובה סביר	

פרויקט ניתוח יצירה מבחינה קצבית - הגשה בכתב

נושא:	ניתוח המלודיה	ניתוח מרכיבי הליון	ניתוח קצב הרמוני	רקע כללי	כללי: תיעוד ומחקר אובייקטיבי של תופעות מוסיקליות	כללי: קישור תופעות אובייקטיביות הרגשי	כללי: הגשה נאותה
מרכיב:							
משקל מרכיב:	25%	15%	10%	5%	20%	15%	10%
אופן הערכה:	אפיין תופעות קצביות מרכזיות במלודיה המובילה, הצגת מבנה ברור, חלוקה למוטיבים, ניתוח התפתחותם, סיכום תמציתי	תיעוד דוגמאות מקצבים בתכליל, ניתוח כל מרכיב, הקשר בין המרכיבים המלווים ותפקידם במקצב, קשר המארג הכולל אל המלודיה	תיעוד וניתוח הקצב ההרמוני, ניתוח הקשר בינו ובין הפונקציות ההרמוניות	תולדות ואפיין היוצר, התקופה והסגנון, השפעות הדדיות עם יוצרים אחרים	תיעוד מדעי מדויק ובסדר עדיפויות הולם למחקר	קישור המצאי אל עולם האמנות: מן החוויה החושית אל הרגשית	עמידה בנהלי הגשה תקינים, גרפיקה, שפה

פרויקט ניתוח יצירה קלאסית - הרצאת תלמידים ומופע

נושא:	פתיחה ורקע כללי	התמקדות בנקודות משמעותיות	ביסוס אובייקטיבי	הדגמה קולית וויזואלית	מבנה ההרצאה	תקינות השפה, התייחסות לקהל ושפת גוף	התחלה בזמן וניצול זמן ההרצאה	ביצוע היצירה במופע
מרכיב:								
משקל מרכיב:	8%	20%	16%	8%	4%	8%	12%	20%
אופן הערכה:	רקע היסטורי וסגנוני	התמקדות בנקודות משמעותיות והארתן בניתוח (טכני ואישי) משכנע	שימוש בנתונים אובייקטיביים לביסוס הנחות ותפישות אמנותיות.	איכות ואפקטיביות ההדגמות בנגינה (או השמעה באופן הגיוני ואפקטיבי	ארגון מרכיבי ההרצאה באופן הגיוני ואפקטיבי	ניסוח, אוצר מילים, שימוש במונחים מקובלים, שפת גוף אפקטיבית	התחלה בזמן וניצול זמן ההרצאה	איכות הביצוע וההפקה המוסיקלית

הרמוניה - מבחן מעשי בנגינה (במקלדת או בגיטרה) של מהלכים הרמוניים

נושא:	דרגות דיאטוניות לסולם המז'ורי והמינורי	דומיננטות שניונית	תחליפי טריטון	שניה-חמישית למז'ור	שניה-חמישית למינור	מודולציה	דרגות לא אחרות דיאטוניות	3 קדנצות קלאסיות
מרכיב:								
משקל מרכיב:	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	30%
אופן הערכה:	נגינה מדויקת בקצב ובזמן תגובה סבירים, 10% לכל מהלך							

5 הכתבות מלודיות חד-קוליות באורך 4 תיבות כ"א

צלילים שגויים או חסרים	קצב	מפתח, סימני סולם, משקל, קווי תיבה
60%	35%	5%
כ-15% לכל תיבה	כ-9% לכל תיבה	כ-1% לכל מרכיב

נושא:
מרכיב:
משקל:
מרכיב:
אופן:
הערכה:

זיהוי 5 מרווחים מלודיים בשמיעה

סוג המרווח	גודלו (זר, גדול, קטן, טריטון)
50%	50%
10% כ"א	10% כ"א

נושא:
מרכיב:
משקל:
מרכיב:
אופן:
הערכה:

זיהוי 5 מרווחים הרמוניים בשמיעה

סוג המרווח	גודלו (זר, גדול, קטן, טריטון)
50%	50%
10% כ"א	10% כ"א

נושא:
מרכיב:
משקל:
מרכיב:
אופן:
הערכה:

זיהוי 5 אקורדים משולשים והיפוכיהם

סוג האקורד	היפוך
50%	50%
10% כ"א	10% כ"א

נושא:
מרכיב:
משקל:
מרכיב:
אופן:
הערכה:

קריאת תווים Unseen בסולפג' ובנגינה

סולפג'	נגינה
50%	50%
הערכה כללית: דיוק, אינטונציה, קצב, התמודדות עם נקודות תורפה, דינמיקה וארטיקולציה	הערכה כללית: דיוק, קצב, התמודדות עם נקודות תורפה, דינמיקה וארטיקולציה

נושא:
מרכיב:
משקל:
מרכיב:
אופן:
הערכה:

ניתוח הרמוני לא מסורתי (ג'אז)

ניתוח טונליות, דרגות ופונקציות של אקורדים במהלך	ניתוח תפקידים ההרמוני של צלילי המלודיה	התאמת סולמות אלתור ופיתוח לאקורדים (chordscales)
33%	33%	33%
עקביות בקביעת הטונליות והדרגות, ציון מדויק של תפקידי האקורדים, שימוש בסימני ניתוח מקובלים (חצים, סוגריים וכדומה), נימוק ניתוחים מיוחדים ו/או כפל משמעות	דיוק בקביעת תפקיד הצליל, אבחנה בין צלילים דינמיים לצלילי צבע (tensions, צלילי מתח "מותרים")	הסתמכות על הניתוח ההרמוני של האקורד והתאמת סולם ההולמת את תפקידו הפונקציונלי של האקורד

נושא:
מרכיב:
משקל:
מרכיב:
אופן:
הערכה:

נושא: מרכיב: משקל מרכיב: אופן הערכה:	ניתוח מלוּדי בכתב של יצירה קונטרפונקטלית קלאסית קצרה		
	מאמר ניתוח בכתב: השינויים המלודיים אותם עובר/ים המוטיבים/הנושאים	סימון כל חזרות הנושא או המוטיב בתוים	איתור הנושא הראשי וציון המרווחים בין צליליו
	33%	33%	33%
	הערכה כללית: דיוק בתיאור השינויים, רוחב היריעה ו/או העמקה של הניתוח	ניקוד בהתאם למספר החזרות ומובהקות הנושא/מוטיב	2%-3% לכל מרווח מדוייק (בהתאם למספר הצלילים בנושא)

נושא: מרכיב: משקל מרכיב: אופן הערכה:	הרמון כורל מסורתי - השלמת טנור ואלט לבס מסופרר וסופרן נתונים		
	הכפלות והשמטות צלילי אקורד	שמירת כללי הקונטרפונקט הבסיסיים	הבנת הבס המסופרר
	משתנה	משתנה	משתנה
	3% עבור טעות לאקורד	3% עבור טעות	3% עבור צליל שאינו שייך

נושא: מרכיב: משקל מרכיב: אופן הערכה:	תולדות המוסיקה המערבית		
	זיהוי יצירות (מתוך יצירות שנותחו בכיתה במסגרת הרצאות התלמידים ובהקשר לנושאי לימוד אחרים)	מונחים - הגדרות קצרות	2 שאלות עומק (אודות תקופה, מונח, אישיות ועוד)
	33%	33%	33%
	דיוק בתשובה	דיוק בתשובה	הערכה כללית: שליטה בפרטי החומר, הבנה ויכולת תיאור תהליכים ו/או מכלול מאפיינים לנושא השאלה

נושא: מרכיב: משקל מרכיב: אופן הערכה:	רסיטל פנימי						
	דיוק צלילי וקצבי	סאונד אישי	דינמיקה	עיבוד - עניין, סגנון, הפקה מוסיקלית	איזון צליל - הרכב	הופעה והתייחסות לקהל	התארגנות על הבמה
	45%	15%	15%	10%	5%	5%	5%
	נקיון תפקידים אישיים, זיופים מובהקים	איכות הצליל המופק מכלי הנגינה (או מיתרי הקול) ו/או המגבר האישי (גיטרות חשמליות וכדומה)	מנעד דינמי ושליטה בו	הנבחן אחראי להפקת תפקיד ואיכות הביצוע של ההרכב כולו	"באלנס" בעוצמה והתייחסות והאזנה הדדית בין חברי ההרכב	פרזנטציה מילולית (הנחיה או תכניה), שפת גוף בימתית	מקצועיות ההתארגנות לקראת נגינה ואחריה
	בנוס חלקי או מלא יינתן על ידי הבוחן אם ימצא זאת לנכון						

4. נספחים

1. נספח – מרכיבי ציון הבגרות

מבחן/פרויקט	תיאור	אחוז מציון (5 יח"ל)	חלוקה ליחידות לימוד
2 (כיתה יא)	סימני היתק	2.00%	2 (כיתה יא)
	קריאת קצב	2.00%	
	סולמות מז'וריים	2.00%	
	סולמות מינוריים	2.00%	
	אקורדים משולשים	3.00%	
	ספטקורדים	3.00%	
	פרויקט ניתוח קצבי	10.00%	
	הפרויקט הקלאסי	10.00%	
ציון מגן כיתה יוד	ציוני פעילות שוטפת במהלך שנה א'	6.00%	סה"כ: (40%)
2 (כיתה יב)	מבחן שמיעה	4.00%	2 (כיתה יב)
	זיהוי מרווחים מלודיים בשמיעה	2.00%	
	זיהוי מרווחים הרמוניים בשמיעה	2.00%	
	זיהוי היפוכי אקורדים משולשים בשמיעה	2.00%	
	מבחן רשות (בנוס) בזיהוי מהלכים הרמוניים בשמיעה	0.30%	
	קריאת תווים - סולפז'	3.00%	
	קריאת תווים – נגינה	3.00%	
	בחינה תיאורטית בכתב	3.00%	
	ניתוח הרמוני לא מסורתי	2.00%	
	הרמון כורל מסורתי	3.00%	
	תולדות המוסיקה המערבית	3.00%	
	הרמוניה מעשית	4.00%	
ציון מגן כיתה יא	ציוני פעילות שוטפת במהלך שנה ב'	9.00%	סה"כ: (40%)
1 (כיתה יב)	ציון מגן כיתה יב	9.00%	1 (כיתה יב)
	רסיטל פנימי	11%	
סה"כ: (20%)	מופע של 3 קטעים מוסיקליים בביצוע והפקת התלמיד/ה	11%	
	ציון משוקלל	100.00%	

ציון המגן

הציון מורכב מממוצע כל ההגשות, המבדקים והבחנים המתבצעים במהלך שלוש השנים ומספר בונוסים. טבלת הציונים עוברת ונשמרת משנה לשנה אך ציונים עשויים להשתנות במועדי תיקוני-ציון הנערכים מעת לעת.

א. הרסיטל הפנימי – כל התלמידים חייבים ברסיטל פנימי, גם אלו שיחליטו לגשת למבחן רסיטל חיצוני ועבודת גמר בהיקף 5 יח"ל.

ב. בונוס לציון המגן – ניתן בונוס של עד 25% מתוך ציון המגן, בונוס המושג באמצעות פעילות מוסיקלית איכותית מוכחת מחוץ למסגרת המגמה וגם בתפקידי הפקה במופעי הצוללת. הדבר בא לעודד תלמידים לפעילות מחוץ למגמה ולהדגיש את חשיבות תחומי ההפקה והארגון במקצוע המוסיקה. להלן מספר הנקודות המוקנות ע"י הפעילויות השונות. ניתן לצבור עד 50 נקודות בפעילויות מחוץ למגמה ועד 50 נקודות בפעילות הפקה בתוך המגמה.

נקודות בונוס לבגרות עבור פעילות נוספת

20	הפקת מופע - מפיק בודד
15	הפקת מופע - שני מפיקים
15	תפקיד הפקה אחר
15	הפקה ונגינה/שירה במופע בבית-ספר
10	נגינה/שירה במופע בבית-ספר
15	הפקה ונגינה/שירה במופע כללי
10	נגינה/שירה במופע כללי
20	השתתפות בהרכב מודרך במשך שנת לימודים

- הבונוס מותנה בתפקוד חיובי במסגרות המפורטות
- יש לשמור עדויות לפעילויות: אישור מהנהלת התיכון, פלאיירים וכדומה
- צבירת הנקודות מתחילה בכיתה יוד
- צבירת הנקודות עד 100 בלבד בכל קטגוריה: פעילות מחוץ למגמה ובתוכה
- נגינה במופעי מגמות המוסיקה אינה מקנה נקודות בונוס

2. נוסח – ניתוח יצירה מנקודת מוצא קצבית

פרויקט בגרות מס' 1 ניתוח קצבי – הגשה בכתב

מטרה

ניתוח כל מרכיבי היצירה, תוך התמקדות במרכיבים הקצביים: קצב המלודיה, הקצב ההרמוני וקצב המרכיבים המלווים. רקע כללי על יוצרי ומבצע היצירה וסיכום תמציתי.

פירוט פרקי העבודה

פרק 1: ניתוח המלודיה

- זיהוי מוטיבים: הגדרות טכניות והגדרות סובייקטיביות - אפקט רגשי, כיצד משרת הקצב את הצלילים ואת הטקסט
- מיפוי המוטיבים והתפתחותם – מבנה כללי של המלודיה – מה ה"סיפור" הכולל של המלודיה וכיצד מתפקד כל מוטיב במבנה זה.
- סיכום פרק

פרק 2: קצב הרמוני

- ניתוח הרמוני
- היכן מופיעים השינויים ההרמוניים, מה משכם, מה משמעות נתונים אלה, מה הקשר למלודיה

פרק 3: מרכיבי הליווי

- זיהוי מרכיבים חשובים, מוטיבים חוזרים בליווי
- קשר בס-הקשה-נוספים
- קשר הליווי למלודיה

פרק 4: רקע כללי

- סגנון/ז'אנר, תקופה, תרבות
- המלחין/מבצע – רקע כללי בקצרה
- סיכום: תימצות כל העבודה בחצי עמוד

הנחיות כלליות:

1. יש להגיש את העבודה מודפסת וכרוכה (או לפחות בקלסר)
2. גופן בגודל 12 (רצוי Arial אך לא הכרחי)
3. שער הכולל את הכותרות הבאות:

"שם היצירה"

מלחין/ה

ניתוח קצבי

שם מגיש/ת העבודה

4. כותרות ברורות לכל פרק
5. יש לשלב דוגמאות סרוקות (או לפחות מודבקות באופן מקצועי) בצמוד לכל ניתוח.
6. ניסוח תמציתי, בעברית תקינה ומעל לכל – בהיר ופשוט
7. מונחים למיקום קצבי: off-2, on-3, "ה-1/16 השלישית" וכדומה
8. העבודה אמורה לעצב תפיסה כוללת ומעמיקה של היצירה המנותחת דרך הניתוח הקצבי.
9. העבודה תוגש בזוגות. שני בני הזוג יעבדו יחדיו על כל חלקי העבודה. ביום ההגשה יתקיים מופע בו יוצגו הקטעים שניתחתם.
10. אודה לכל תלמיד שיתרום עותק מעבודתו למאגר העבודות בספרייה

הנחיות עבודה

1. הכנה - מכיוון שיש לשבץ בטקסט המודפס דוגמאות בתווים, עומדות בפנינו שתי ברירות: האחת, הפחות רצויה, להדביק או לשרטט בין שורות הטקסט המודפס דוגמאות תווים. שיטה זו אינה מומלצת שכן העבודה מוגשת מספר פעמים ותעבור שינויים ובכל פעם תאלצו לשרטט או להדביק מחדש. האפשרות השנייה, המומלצת, היא ליצור קובץ גרפי של התווים על המחשב. בכל מקרה, התווים של המלודיה חייבים לעמוד לרשותנו. להלן הפעולות הרצויות:

- רשמו את התווים בכתב יד ברור וסרקו/צלמו או
- סרקו/צלמו את התווים מחוברת תווים או ממקור קיים אחר או
- הזינו את התווים בתוכנת תיווי מקצועית (Finale, Sibelius וכדומה) והמירו לקובץ גרפי
- רשמו גם את האקורדים של ההרמוניה המלווה. שוב, רצוי בתוכנת תיווי, אחרת, בכתב יד מעל למלודיה.

ה. חשוב מאוד: כל התיבות חייבות להיות ממוספרות בכדי להפנות את הקורא בקלות.

2. שלבי עבודה מומלצים לפרק הראשון – פרק זה מנתח את המלודיה הראשית המבוצעת בד"כ ע"י זמר/ת או כלי נגינה מוביל (לא אילתורים ולא תשובות מלודיות משניות). הניתוח צריך להציג לקורא את המלודיה מבחינה קצבית: המרכיבים האובייקטיביים, כלומר אילו ערכים קצביים מופיעים בו ובאילו מיקומים, והפרוש הסובייקטיבי של מחבר הניתוח – מה האפקט הרגשי של קצב המלודיה לדעת המנתח. להלן שלבי עבודה מומלצים, אך עדיף, כפי שיודגם מאוחר יותר, לשלב את כל המרכיבים יחד להסבר מפורט ומעמיק.

- חלקו את המלודיה למשפטים מוסיקליים. שימו לב: משפט עשוי להתחיל בקדמה או באמצע תיבה וגם להסתיים בכל מקום בתיבה.
- חלקו כל משפט למספר מוטיבים קצביים (דוגמה 1). מוטיב עשוי להיות ארוך או קצר. זיהוי נוח של מוטיב יכול להיות עצם החזרה עליו. מוטיב עשוי להיות קצר מאוד, אפילו צליל בודד: בשיר של הביטלס "Help" המילה "Help" באינטרו יכולה להוות מוטיב בשל בידודה, עוצמתה וחזרתה מספר פעמים.

C Am F

I was wri - ting a song for my do - ggy

a a a1

דוגמה 1: המשפט מחולק למוטיבים. מוטיב a1 הוא למעשה פיתוח של מוטיב a. המשפט מסתיים לפני תום תיבה 2 ולכן אין היא מפורטת עד סופה.

- תארו כל מוטיב או משפט באופן טכני ואובייקטיבי לחלוטין – משך הצלילים ומיקומם. תיאור טכני של דוגמה 1 יכול להיות מנוסח כך: "המשפט הראשון מורכב ממוטיבים a, a, a1. מוטיב a מתחיל בקדמה של 2 שמיניות אל רבע on-1 בתיבה 1. המוטיב מופיע שוב on-2 ופעם נוספת on-4 אך מסתיים בתוספת חצי on-2 ומשום כך מוגדר a1."
- ניתן גם לציין את החלוקה למוטיבים אחרי התיאור הטכני: "המשפט פותח בקדמה של 2 שמיניות, תיבה 1: רבע on-1, 2 שמיניות, רבע, 2 שמיניות, תיבה 2: רבע וחצי. המשפט מחולק לשלושה מוטיבים..."
- תארו את הקשר בין הקצב ובין הצלילים: "מוטיב a עולה בסקונדות אל צלילים יציבים הרמונית. מוטיב a1 לעומת זאת, יורד בסקונדות"
- תארו את הקשר בין הקצב והמילים: "הקצב מדגיש את המילים I, write-, song, doggy ומילות הקישור was, a אינן זוכות להדגשה. המילה המודגשת ביותר היא doggy – היא

מתחילה בפעמה חזקה ונמשכת שלוש פעמות". שימו לב כי ניתוח זה עדיין אינו כולל פירוש אישי של המוסיקה אלא תיאור אובייקטיבי למדי.

6. כל מלודיה מדגישה צלילים מסוימים מבחינה קצבית: צליל המופיע על פעמה חזקה, אחרי או לפני הפסקה וכו'. גם צליל שגובהו היחסי יוצא דופן מדגיש מיקום קצבי:

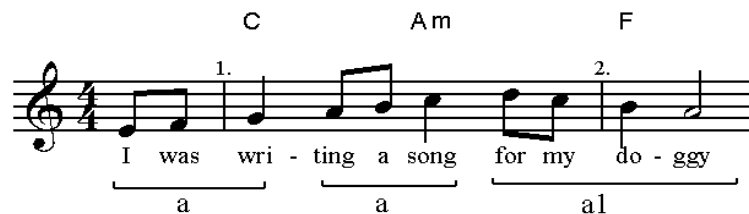
דוגמה 2: אמנם כל הצלילים זהים במשכם, אך הצליל סול, בהיותו יוצא דופן, מדגיש את ON-2 וראוי לתשומת לב.

דוגמה 3: לכאורה מקצב מונוטוני של רצף שמיניות אך תבנית צלילית חוזרת מביאה ליצירת משפט קצבי פנימי מעניין. במקרה זה ניתן להבחין בין מקצב הנוצר מצלילי סול ולעומת המקצב הנוצר מצלילי דו ורה:

התייחסו לתפקיד ההרמוני של הצלילים המודגשים מבחינה קצבית:

"הצליל הפותח הוא הטרצה של אקורד הטוניקה. הוא מגיע בתבנית קישור אל הצליל סול הנמצא במקום מודגש, ON-1. סול הוא אמנם צליל יציב, אך מבין הצלילים היציבים הקוינטה את הצליל המתוח, מעין סימן שאלה הדורש המשך. המילה המודגשת "song" היא הטרצה של אקורד Am. הצליל המעניין במשפט הוא סי (תיבה 2, ON-1) המהווה צליל דינמי ומשום כך מתוח, על אקורד סובדומיננטי."

כפי שבדאי שמתם לב, סעיף זה דורש הבנה הרמונית. יש לבצעו לפי מיטב הבנתכם את החומר ההרמוני בשלב הנוכחי של תוכנית הלימודים.

7. מה לדעתכם האפקט הרגשי של כל המידע הנ"ל? דוגמה אפשרית: "המשפט הפותח מאופיין בקצב פשוט עם הדגשות לא נועזות המקנות לו תמימות ילדותית קמעה. הקצב מדגיש צלילים יציבים אם כי לא צלילי טוניקה (ובכך דורש המשכיות) ורק בתיבה 2 הוא מדגיש צליל מתוח. צליל זה נפתח אל הצליל הארוך ביותר בטרצה באקורד F, ושני צלילים אלה נושאים את המילה doggy. זהו רמז ברור לנושא השיא: כלבו של המשורר ואולי גם חיבתו של המשורר לכלבו – הנימה התמימה והנעימה ועצם העובדה שהמשורר כותב לכלבו שיר."

הניתוח הנ"ל אמנם מתייחס גם לצלילים ולטקסט ולא רק לקצב אך מתרכז בהתייחסות לצלילים המודגשים באופן קצבי.

8. עתה הגענו לשלב בו נשלב את כל המרכיבים לניסוח אחד: "המשפט הראשון מורכב ממוטיבים a,a,a1 ומאופיין בקצב פשוט עם הדגשות לא נועזות המקנות לו תמימות ילדותית קמעה. מוטיב a מתחיל בקדמה של 2 שמיניות אל רבע on-1

בתיבה 1. הוא עולה בסקונדות אל צלילים יציבים הרמונית. הצליל הפותח הוא הטרצה של אקורד הטוניקה. הוא מגיע בתבנית קישור אל הצליל סול הנמצא במקום מודגש, ON-1. סול הוא אמנם צליל יציב, אך מבין הצלילים היציבים הקווינטה היא הצליל המתוח, מעין סימן שאלה הדורש המשך. המוטיב מופיע שוב on-2 ומדגיש את המילה "song" בצליל הטרצה של אקורד Am. כשמופיע המוטיב פעם נוספת on-4 הוא מסתיים בתוספת חצי on-2 ומשום כך מוגדר a1. הוא שונה ממוטיב a גם בכיוון הצלילים. הקצב מדגיש את המילים I, write-, song, doggy ומילות הקישור was, a אינן זוכות להדגשה. המילה המודגשת ביותר היא doggy – היא מתחילה בפעמה חזקה ונמשכת שלוש פעמות. הצליל המעניין ביותר במשפט הוא סי (תיבה 2, ON-1), המהווה צליל דינמי ומשום כך מתוח, על אקורד סובדומיננטי. צליל זה נפתר אל הצליל הארוך ביותר בטרצה באקורד F. זהו רמז ברור לנושא השיא: כלבו של המשורר ואולי גם חיבתו של המשורר לכלבו."

ההדגמה שלעיל עלולה להרתיע בטרחנות שבה, אך עם התקדמות העבודה ניתן לצפות לתהליך קצר ואינסטינקטיבי מזה. שירו ונגנו את המלודיה הרבה פעמים וחזרו על מוטיבים עד שתחושו בהם היטב. רשמו אסוציאציות ותחושות ובידקו באילו אמצעים קצביים השיג המלחין את האפקט בו אתם חשים.

9. בתום הניתוח רשמו את סדר הופעת המוטיבים לדוגמה:

a	a	a1	a	a	b
c	c	c1	a	a	b

(מן הסתם, המבנה בעבודתכם יהיה ארוך בהרבה מהדוגמה הנ"ל)
 חוו דעתכם על המבנה שהתקבל בכמה משפטים קצרים. לדוגמה: "השיר בנוי מחזרה סימטרית של משפטים הבנויים מזוג מוטיבים חוזר ומוטיב חדש או מוטיב מפותח בסופו. זהו אמצעי נוסף לחיזוק תחושת התמימות והיציבות של השיר וכו'..."
 10. המרכיב האחרון בפרק הראשון הוא הסיכום. בפסקה אחת או שתיים (לא יותר מחצי עמוד!) סכמו את הפרק הראשון. דמיינו כי אתם נשאלים אודות הפרק שזה עתה כתבתם ואתם נדרשים לסכמו בכמה משפטים. לא תוכלו לתת כאן דוגמאות אלא רק להרצות בקצרה על אופיה הקצבי של המלודיה והמטען הרגשי הנובע מכך.

שימו לב:

- לא לשכוח כותרת לפרק: "פרק ראשון – ניתוח המלודיה"
- מספור ואזכור מדויק של מספרי תיבה, מספרי מוטיב ומספרי משפט (במידת הצורך)
- מס' עמוד (להוסיף באופן אוטומטי בתוכנה, לא ידני)
- עברית תקינה, שימוש תקני בסימני פיסוק ורווחים, ניסוח בהיר, לא ארכני מדי ולא טלגרפי מדי.

• גרפיקה ברורה ומאירת עיניים

הערות נוספות:

- הבדילו בין המונח 'צליל' – התופעה הפיסיקלית, קול, לבין מונח 'תו' – הסימן הגרפי המסמל את הצליל.
- לפני ואחרי מקף יש רווח: "הצלילים – אשר הופיעו בתיבה השנייה – חוזרים..."
- אין לרשום רווחים לפני ואחרי במקף המשמש לחיבור מילים לביטוי: "בית-ספר"
- לפני ואחרי זוג סוגריים יש לרשום רווחים, אך לא בתוכם: "הצלילים (אשר הופיעו בתיבה השנייה) חוזרים..."

פרק ב': ניתוח מקצבי הליווי

פרק זה בוחן את אופיו הקצבי של הליווי, עם דגש על מקצבי ליווי קבועים, או במונח הסלנג "groove". הכוונה היא למכלול הכלים היוצרים תבניות קצביות החוזרות על עצמן ומהוות ליווי למלודיה הראשית. הפרק לא עוסק במעברים, מרכיבי "מילוי" קצרים או מלודיות מלוות.

1. רשמו את המקצבים המרכזיים בקטע (2-4 מקצבים מרכזיים): רשום פרטיטורה של תופים, בס, קלידים, גיטרה וכו'. ניתן לרשום בתוכנת תיווי או ביד. אם הרישום נעשה ביד, יש להקפיד מאוד לארגן את התווים במיקום תואם לשאר הכלים, כלומר לרשום את התווים בהתאמה אנכית בין התפקידים השונים.

סדר כתיבת הכלים הוא:

קולות ליווי
כלי נשיפה מעץ (הגבוהים למעלה)
כלי נשיפה ממתכת (הגבוהים למעלה)
כלי-קשת (הגבוהים למעלה)
גיטרה
קלידים
בס
כלי הקשה
תופים

דוגמה לפרטיטורה של "מקצב" בשיר פופ:

The musical score is written for five instruments: Guitar, Synth, Bass, Percussion (Congas), and Drums. The key signature has one sharp (F#), and the time signature is 4/4. The score is divided into two measures. The first measure starts with a guitar solo marked 'Em7'. The percussion and drums parts feature a consistent rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes. The second measure continues the melodic lines for guitar, synth, and bass, while the percussion and drums maintain their rhythmic accompaniment.

שימו לב כי תפקיד הגיטרה מורכב גם מסימני קצב לאקורד וגם מתווים רגילים. זאת בהנחה כי הגיטרה חוזרת על תבנית זו לאורך זמן ותפקידה הוא תפקיד ליווי מובהק ולא סתם מילוי מלודי חד-פעמי.

2. נתחו את הקשר בין תוף הבס והסנייר. דוגמה חלקית: "הסנייר צפוף בהשוואה לתוף הבס וחוזר על מוטיב קצבי פעמיים בתיבה:

The notation shows a rhythmic pattern on a single staff, likely representing the bass drum and snare relationship. It consists of a series of eighth and sixteenth notes, with a repeat sign indicating a recurring pattern.

תה"ב והסנייר מתמזגים אמנם ב-OFF-2 אך הסנייר משנה את צבעו לרול (roll)... המיזוג בין השניים יוצר תחושה של היפרדות והתמזגות בדו-שיח ערני המשלב סינקופות עם צלילים יציבים". נתחו את היחסים בין זוגות תפקידים נוספים בפרטיטורה – הסנייר וההיי-הט, תוף הבס וגיטרת הבס וכו'. אין צורך לנתח את כולם אך יש להגיע לתיאור מעמיק למדי של המתרחש.

3. מה האפקט הכללי שיוצר המקצב? במקרה הנ"ל יש שילוב בין יציבות "מצעד" ובין סינקופות פאנק עליזות.

4. מה היחסים בין המקצב ובין המלודיה אותה הוא מלווה? האם המקצב תומך? מתנגד? היכן בדיוק התמיכה והיכן הניגוד? מדוע? בשאלות אלה רצוי להתייחס למקצב כמקשה אחת אך ניתן גם להתייחס למרכיב מסוים בתוך המקצב.

פרק ג: קצב הרמוני

הפרק נועד לבחון את מיקום האקורדים החשובים ואת משכם, ואת הקשר של הקצב ההרמוני לשאר מרכיבי היצירה.

1. האזינו לקטע בביצועו המקורי או נגנו אותו בעצמכם בכלי הרמוני (פסנתר, גיטרה) וסמנו את הנקודות החשובות ביותר מבחינה הרמונית. ההחלטה היא סובייקטיבית למדי ואינן בהכרח נכונות או שגויות. עם זאת, חשוב לבצע החלטות אלה על-סמך האזנה קשובה ולא רק בקריאה ויזואלית של התווים. בדוגמה הבאה ניתן להחליט כי האקורד הראשון, האחרון והאקורד לפני האחרון הם המשמעותיים ביותר, ואילו השאר מהווים נקודות מעבר:

With a little help

Lennon/McCartney

Shuffle 8ths

A E/G# Bm E

1. 2. 3. 4.

ההחלטה לסמן דווקא אקורדים אלו יכולה להתבסס על אינטואיציה מוסיקלית בלבד אך גם על ניסיון והבנה של מהלכים הרמוניים.

2. עתה נתחו את דרגתם של האקורדים החשובים. רשמו מעל האקורדים את דרגתם ביחס לסולם הטונליות:

I II V I

Shuffle 8ths

A E/G# Bm E

1. 2. 3. 4.

3. מעל, או ליד מספר הדרגה רשמו את הפונקציה ההרמונית של הדרגה: T = טוניקה, D = דומיננטה = סובדומיננטה, SD =

T SD D T

I II V I

Shuffle 8ths

A E/G# Bm E

1. 2. 3. 4.

4. עתה, נתחו את משמעות הנתונים. להלן ניתוח המתייחס לדוגמה הנ"ל:
 "הקטע מתחיל בדרגה I, נציגת הטוניקה המובהקת ביותר ומסתיים באותה דרגה. המשפט ההרמוני, אם כך, סגור. בתווך מופיעות הדרגות II ו-V. II היא סובדומיננטה משנית ועוצמתה מעודנת (לעומת הדרגה IV, נציגת הסובדומיננטה הראשית) ולקראת סגירת המשפט מופיעה V ה"מבקשת" להיפתר אל I. קצב חילוף הדרגות אחיד – דרגה לתיבה – ומקנה יציבות וסדר יחסיים למשפט. אם נבדוק את המילים המושרות, לדוגמה המשפט ??? היה יכול להיות הרבה יותר דרמטי לולא היה המשפט ההרמוני סגור. המשפט ההרמוני מתקדם אמנם – טוניקה אל סובדומיננטה. אל דומיננטה, אך נסגר ללא "סימן שאלה". נוכל לבדוק משפטים נוספים מסוג זה ולהניח כי הקצב ההרמוני הוא מוטיב ממתן בשיר ותומך במידה רבה בתחושת הסיפוק מקיום חברים טובים העומדים לצדך – "Oh, I'll get by with a little help from my friend".

5. האם יש קשר מובהק בין הקצב ההרמוני ובין קו המתאר

6. המשיכו ונתחו משפטים לאורך השיר כולו. ניתן לעשות זאת בדרך פחות מפורטת או יותר והמטרה היא לקבל תמונה כללית של ההרמוניה והקצב שלה בקטע.

ניתוח הרמוני

- היכן מופיעים השינויים ההרמוניים, מה משכם, מה משמעות נתונים אלה, מה הקשר למלוויה

פרק 4: רקע כללי

פרק זה ראוי שיהיה קצר וענייני – לא יותר מחצי עמוד מודפס. הוא אמור לספק רקע כללי על יוצרי הקטע המנותח. עליו לכלול את הנושאים הבאים:

- סגנון/ז'אנר, תקופה, תרבות
- המלחין/מבצע – רקע כללי בקצרה

מכיוון שאנו מנתחים בד"כ יצירות של יוצרים מועדפים, קל להיסחף להסברים מפורטים מדי ולעיתים אף לרכילות לא רלוונטיות. יש לחבר פרק זה עבור קורא שאינו יודע דבר אודות היוצר ואינו יודע דבר על הסגנון ומאפייניו. אם, לדוגמה, ניתחתם שיר של בוב דילן, יש להגיע למצב בו, עם סיום קריאת הפרק ידע הקורא:

1. מי הוא בוב דילן
2. לאיזה ז'אנר הוא משתייך (נאמר, פולק-רוק-מחאה)
3. כיצד ניתן לאפיין את סגנון הפולק רוק האמריקאי מבחינת החומר המוסיקלי, העיבודים והסאונד, נגד מה יצאה המחאה, האם היא מתבטאת רק בטקסט או האם יש לכך חיזוק במרכיבים המוסיקליים וכו'

ככלל, מומלץ להיכנס לנעליו של הקורא ההדיוט ולקרוא באופן ביקורתי את העבודה. ככל שתהיה תמציתית, ברורה ומעניינת – גם עבור הקורא המשועמם ושאינו "מבין" במוסיקה – כך תתקרבו להשגת המטרה: פרזנטציה אפקטיבית בכתב.

3. נספח – ניתוח יצירה "קלאסית" בהרצאה

פרויקט בגרות מס' 2

ניתוח יצירה קלאסית – הגשה בע"פ בהרצאה והדגמה

מטרה

הצגת ניתוח בדגש על ניתוח המלודיה בע"פ עם הדגמות לקהל במסגרת 20 דקות (כולל כל ההדגמות). הארת נקודות חשובות ומעניינות במלודיה תוך ביסוסן על עובדות. לכל תלמיד יוקצבו 2 דקות לפני ההרצאה לשם ארגון הציוד וחלוקת חומר לקהל.

אמצעים:

1. זיהוי הנקודות המשמעותיות ביותר במלודיה באופן אינטואיטיבי
2. ניתוח מכני של שלד המלודיה (הצלילים החשובים בה), מרווחים, קצב, קו מתאר (קונטור) ותפקיד הצלילים החשובים בהרמוניה.
3. קישור לטקסט, כלי מבצע, סגנון ומיקום המלודיה בעיבוד
4. איתור נקודת השיא ביצירה על סמך המחקר הנ"ל
5. תרגול פרזנטציה יעילה, תמציתית ומעניינת עם הדגמות ממוקדות, תכנון זמן ההרצאה, שימוש באזרי הדגמה, חלוקת חומר לקהל

שליבי עבודת הכנה

6. [במידה והבחירה חופשית] בחירת קטע מתאים – לא מסובך מדי ולא פשוט מדי ובאורך שאינו עולה על 3 דקות מתוך הרפרטואר הבא: מוסיקה מערבית מתקופות הרנסאנס, בארוק, קלאסי, רומנטי, אימפרסיוניסטי, מוסיקה קונצרטנטית של המאה ה-20 עד 1950 בערך, ששורשיו בסוף המאה ה-19 (כלומר, לא מוסיקה נסיונית או חדשנית לשמה: דודקפונית, סריאלית וכדומה).
7. ביצוע הקו המלודי המוביל בנגינה/שירה
8. האזנה חופשית – התרשמות חושית בלבד, התנתקות מהאינטלקט. רישום ותיעוד אסוציאציות אינטואיטיביות מתוך האזנה לביצוע המקורי וביצוע התלמיד
9. ניתוח טכני:
 - א. קצב:
 - I. מוטיבים ראשיים
 - II. צלילים מודגשים מבחינה קצבית
 - ב. קו מתאר
 - ג. מרווחים
 - ד. תפקיד הצלילים החשובים בהרמוניה – אחרי ניתוח הרמוני
 - ה. שלד מלודי
10. בחירת הנקודות המשמעותיות ביותר – נקודת השיא
11. הקניית משמעויות אמוציונליות סובייקטיביות לתופעות האקוסטיות שנמדדו בשלבים הקודמים
12. תרגול ההדגמות – סולו או עם הרכב
13. תכנון הרצאה והדגמות – תקשורת מילולית וגופנית עם קהל המאזינים
14. תרגול ומדידת זמן ההרצאה – להתרגל לעבוד עם שעון
15. הרצאה

קריטריונים להערכה ומתן ציון

קריטריון	אחוז
התחלה בזמן	5%
פתיחה ורקע כללי	10%
התמקדות בנקודות משמעותיות והארתן בניתוח (טכני ואישי)	20%
הדגמה קולית וויזואלית	10%
ביסוס אובייקטיבי	15%
העברת פירוש כולל ליצירה – ה"סיפור" של היצירה או עניינה המרכזי	10%
מבנה ההרצאה	5%
תקינות השפה	5%
רהיטות ושטף ההרצאה	5%
התייחסות לקהל ושפת גוף	5%
ניצול זמן ההרצאה הקצוב	10%

סה"כ 100%

נקודות להדגשה ולעבודה מקדימה

- היכן נקודת השיא, איך מגיעים אליה וכיצד יוצאים ממנה
- מה "משמעות" המלווה – פירוש עניינה המרכזי של המלווה, ה"סיפור" שלה
- אופני הדגמה: זמרה, נגינה פשוטה, השמעה תוך כדי הסבר. עריכת הדיסק להשמעה
- הבהרת מטרת ההרצאה: פרזנטציה קומוניקטיבית ככל האפשר לקהל – ההכרח ליצור קשר עם הקהל ולהבהיר לו את הנקודות המוסברות באופן בלתי מתפשר. שימוש יעיל בצילומים ושקפים – המלצה לדפים מצולמים לחלוקה.
- איך "מספרים סיפור" – בניה לוגית של ההרצאה ואמצעים ליצירת עניין וקשב
- הצגת מבנה ברור: לא כללי מדי ולא מפורט מדי
- "הרצאה קשובה" – להכנס לנעליו של המאזין
- כיצד מכינים את הרקע הכללי. התייחסות למונחים לא שגורים.
- תרגול הרצאות מוקדמות מלאות לפני קהל מצומצם או אמצעי הקלטה במטרה להביא את ההרצאות לרמה גבוהה
- הכרח בניתוח טכני מעמיק – אחרי הגישה האישית
- תרגול בקול לשם רהיטות ותקינות השפה, פתרון אתגרים מילוליים (אוצר מילים, דקדוק, ניסוח) בהכנה מראש
- זהות ושיתוף רקע כללי אצל תלמידים המרצים על אותו מלחין

מבנה ההרצאה

סעיף	דקות
1	הצגת שם היצירה, טונליות (סולם עיקרי), מספרה. המלחין, התקופה – מהי?
2	מבנה היצירה במונחים שגורים או אישיים – מצאו כל אמצעי להדגמה יעילה וזריזה של מבנה היצירה – כמה משפטים? מאפייניהם? וכו'
3	ניתוח מעמיק, מבוסס על עובדות, של הנושאים המרכזיים. ציון המוטיבים החשובים המרכיבים אותם
4	ניתוח התפתחות המוטיבים שצוינו לאורך היצירה כולה
5	ניתוח נקודת השיא, מהותה, כיצד מגיעים אליה וכיצד ממשיכים אחריה
6	השמעת היצירה

עניינים טכניים

1. מספור ברור וחד משמעי של תיבות/דוגמאות/מוטיבים בדפים לחלוקה ו-/או בשקפים
2. תיאום יסודי מוקדם של מספרי דוגמאות עם מדגים נוסף במידה ויש כזה
3. בדיקת תקינות הדיסק
4. תיאום עם מפעיל הדיסק
5. בדיקת תקינות אמצעי הדגמה נוספים: מחשב נייד, מקרן (ברקו) וכו'

שימו לב

היצירות והמידע בהרצאות אלו יהווה את חלקה הגדול של בחינת הבגרות בתולדות המוסיקה וזיהוי יצירות. יש לסכם את ההרצאות ולהכיר את היצירות – הנכם מתבקשים לגשת עם הדיסק אלי כדי שאוכל לדגום את היצירה להכנת דיסקים.

נקודות לפיתוח והדרכה – למורה

- אופני הדגמה: זמרה, נגינה פשוטה, השמעה תוך כדי הסבר. עריכת הדיסק להשמעה. הבהרת מטרת ההרצאה: פרזנטציה קומוניקטיבית ככל האפשר לקהל – ההכרח ליצור קשר עם הקהל ולהבהיר לו לחלוטין את הנקודות המוסברות. לחייב שימוש בצילומים ושקפים.
- איך "מספרים סיפור" – בניה לוגית ואמצעים ליצירת עניין וקשב
- הצגת מבנה ברור: לא כללי מדי ולא מפורט מדי
- הרצאה קשובה: להכנס לנעליו של המאזין

- כיצד מכינים את הרקע הכללי. התיחסות למונחים לא שגורים.
- תרגול הרצאות מוקדמות מלאות בכיתה במהלך כמה חודשים, בהם המורה יעיר במהלך ההרצאה ויתקן במידת הצורך במטרה להביא את ההרצאות לרמה גבוהה ביותר בהרצאה הפתוחה לקהל.
- הכרח בניתוח טכני מעמיק – אחרי הגישה האישית
- הרצאות בכיתה עם הערות שיפור ושאלות לקראת הרצאות רשמיות לפני קהל רחב.
- ארגון קפדני מראש והפקת הרצאות רבות משתתפים. הכרח בהשתתפות קהל רחב עם ציפיות גבוהות.
- זהות ושיתוף רקע כללי אצל תלמידים המרצים על אותו מלחין
- ציון על ביצוע היצירה יינתן על פרזנטציה מלאה, בהרכב מלא, כחודש לפני המופע

4. נספח – תרגול שמיעה מקיף

להלן דוגמה לתרגול שמיעה קבועה. יש לשנות תרגילים וסדרם בהתאם למטרות ולמצב הכיתה:

תרגול פיתוח שמיעה, סולפז' והכתבות

יש לבצע את התרגילים בריכוז אך ללא לחץ וללא ציפיות לתוצאות. אפשר לחלק את האימון לכמה אימונים קצרים במידה והתלמידים מאבדים ריכוז או מתעייפים. כל אחד מהתרגילים ניתן לביצוע גם עם כלי הנגינה.

1. תרגיל שמיעה בסיסי (תש"ב) – עבודה קלה אך מאוד מהירה: גרוי-תגובה, ללא חשיבה וללא חישובים. הדוגמה הבאה מתייחסת לטונליות דו. יש להחליף את הטונליות בהתאם להתקדמות הכיתה ולהתאים את הטונליות של תרגילי הסולפז', ההכתבות ומרכיבים נוספים.
 - a. המורה מנגן דו, התלמידים שרים מיד דו במנעד נוח וקבוע לשירה. יש לנגן דו בכל האוקטבות ותמיד לענות בשירה של אותו דו הנוח לשירה
 - b. אותו הדבר עם צלילי סול
 - c. ערבוב בין דו לסול בכל מיני אוקטבות. לנסות לבלבל אך לתקן ולתמוך במקרה של טעויות.
 - d. חזרה על השלבים הקודמים עם הוספה הדרגתית של הצלילים מ', פה, רה, לה, ס', פה דיאז, ס' במול, מ' במול, רה במול, לה במול. סדר הוספת הצלילים לפי דרגתם הוא (משמאל לימין):
1,5,3,2,4,6,7, #4,b7,b3,b2,b6. כך, לדוגמה, בתרגול טונליות פה, יהיה סדר הוספת הצלילים: פה, דו, לה, סול וכו'.
2. תרגיל שמיעה בסיסי בשני צלילים זה אחר זה: נגינת שני צלילים ברצף ושירה מיידיית של שניהם, אח"כ שלושה, ארבעה וכו'. אין להתיש, אלא להתקדם מאוד בהדרגה במידת הקושי ובמספר הצלילים (כמה דקות)
3. שני צלילים בעת ובעונה אחת. יש להתוות את התרגיל כך שימנע שמיעה המבוססת על זיהוי מרווחים: יש לשנות בכל פעם צליל אחד (השני נשאר במקומו, מנוגן שוב) ולגרות ריכוז בשני קווים.
4. הכתבות המבוססות על פרמנטים מתוך הסולפז' וגם על עקרונות מתוך התרגילים שהוכנו. לדוגמה: התמקדות בדרגות מסוימות בסולם או בדרכי גישה אל צלילים וכו'
5. תרגול מרווחים בשתי גישות (לפחות). להלן דוגמה לתרגול סקונדות.

מרווחים ללא הקשר טונאלי

סקונדות גדולות וקטנות, מעלה ומטה:

- a. לנגן סקונדות גדולות מעלה בפסנתר – לא לשיר, רק להאזין בתשומת לב
- b. לנגן צליל בפסנתר, לשיר את הצלילי הנמצא סקונדה מעל ולבדוק בפסנתר
- c. בדיקה: המורה מנגן מרווחים שונים ורק כאשר מופיעה סקונדה גדולה על הכיתה לשיר אותה.
- d. כנ"ל לסקונדות גדולות מטה

מרווחים בהקשר טונאלי

1. המורה מנגן צליל בסולם, התלמיד שר
 - a. סקונדה דיאטונית מעליו
 - b. סקונדה דיאטונית מתחתיו
 - ג. כנ"ל, אך במקום לשיר את שמות הצלילים, התלמיד ישיר את שם המרווח ביניהם
2. תש"ב בשני צלילים המנוגנים בעת ובעונה אחת
 - a. התלמיד ישיר רק את הצליל העליון
 - b. התלמיד ישיר רק את הצליל התחתון
 - ג. התלמיד ישיר קודם את הצליל העליון ואח"כ את התחתוןכנ"ל, אך במקום לשיר את שמות הצלילים, התלמיד ישיר את שם המרווח ביניהם
6. התלמידים רושמים מנגינה מאוד פשוטה, בתנועות של סקונדות ופרימות בלבד. עליהם להביט בה ולנסות לשמוע אותה מבלי לשיר אותה או לנגן. אח"כ לשיר בסולפז'. המורה בודק בפסנתר ובמידת הצורך על התלמיד לשיר שוב.
7. תרגול סולפז' שהוכן בבית. תלמידים מתקדמים יאלתרו ליווי במידת האפשר. בשלבים מתקדמים תקרא הכיתה את התרגיל בטרנספוזיציות

דוגמאות לתרגילים לשילוב שמיעה-הכתבות-סולפז'

סולפז'

1. תש"ב עם רישום מהיר של התו, בעת ובעונה אחת, לפיתוח אוריינטציה שמיעה-כתיבה
2. כנ"ל, כאשר מקבץ הצלילים שנוגנו ונכתבו מהווים התחלה או חלק ממנגינה ידועה. עם סיום המנגינה תשיר כל הכיתה את מקבץ הצלילים (בשלב זה בקצב מונוטוני) ועל התלמידים לזהות את המנגינה. לאחר שזוהתה יש לשיר שוב את המקבץ בסולפז', אך הפעם בקצב המקורי של המנגינה.
3. תלמיד שר צליל. כולם שרים אחריו ורושמים. התלמיד שאחריו שר אותו צליל ומוסיף צליל נוסף. כולם שרים ורושמים עד ליצירת קו ארוך מאוד.

קצב

הנחיות כלליות

1. בעמודים הבאים תמצאו תיבות קצב המאורגנות לפי ערכי קצב שונים: שמיניות, שש-עשריות, טריולות ועוד. מטרת התרגול היא להגיע להיכרות והפנמה עמוקה של החומר, שתבטא בקישור אינסטינקטיבי של הסימנים הגרפיים על הדף לשמיעת המקצב בשמיעה פנימית וביצוע קל ומדויק. ניתן להשוות יכולת זו ליכולתכם להביט במילה כתובה וקישורה האוטומטי בשכל למשמעות כלשהי ולהגיה מסוימת – ללא צורך בקריאה בקול.
2. אין טעם להתאמן על ביצוע תיבה אם לא ביססתם הבנה מלאה של כל מרכיב ומרכיב בתיבה: תחושת המשקל, ערכי הקצב הרשומים בה – צלילים והפסקות – ומיקום כל אחד מן הסימנים ביחס למשקל.
3. לאחר שהבנתם את משמעות הסימנים הגרפיים, בצעו את התיבה לאט – במחאות כף – עם ספירה בקול. חיזרו על כל תיבה מספר פעמים ובמהירות שונות, עד שתזכרו בעל-פה את המקצב. גם אז, אל תסירו מבטכם מן התיבה. זכרו: המטרה היא לקשר בין המראה ובין הצליל. הפסיקו לספור והרגישו את המקצב כאילו אתם יצרתם אותו.
4. ללא תחושת משקל ברורה, יקשה עליכם להכיר את המיקומים בתיבה. לפני קריאת הצלילים ודאו כי אתם מרגישים את המשקל: סיפרו בקול. בהחלט לא מזיק גם לרקוד.
5. יש לשאוף להביט בכל התיבה כולה כמקשה אחת ולא להתמקד בנקודה מסוימת, בדיוק כפי שאתם עושים בקריאת מילה. אם אתם קוראים כמה תיבות ברצף, אל תתירו לעין להשתהות בנקודה אחת, אלא הביטו קדימה.
6. המושג המוסיקלי אותו אתם מפנימים צריך להיות שכלי: אין להתרגל לבצע אך ורק במחאות כף. בצעו את התיבה גם בנגינת צליל או אקורד בכלי הנגינה, הקישו בכף הרגל, שירו אותו. אם ישנם מספר צלילים בתיבה, נסו לבצעם באקורדים או צלילים שונים וכדומה.
7. החומר המרוכז בדפים אלו רב וחדגוני למדי. התאמנו בשיטתיות ובחסכנות: סמנו לכם את התיבות אותן הפנמתם והימנעו מעבודה מיותרת ושוחקת. בדיקת ההפנמה פשוטה: אם מבט חטוף בתיבה מסוימת מספיק כדי שתתנגן בשמיעה הפנימית שלכם ותבצע בקלות – התיבה שלכם.
8. גם אם הפנמתם את החומר והוכחתם שליטה מלאה בו, יש לזכור כי ללא תרגול כללי לאורך זמן (גם בקריאת חומר דומה, כתיבה וכו') האוטומטיות של הקריאה עלולה להיחלש.
9. דפים אלה כוללים רק מבחר מתוך אינסוף אפשרויות. אין תחליף לאימון קצב בהקשר למוסיקה לשמה. לאחר הפנמת החומר שלהלן, נסו לערבב נושאים זה בזה ואף להרחיב את החומר.
10. זכרו כי האימון הוא אמצעי בלבד ומטרתו להביא את החומר לידי שימוש - שליטה שוטפת וקלה בקריאה וכתובת קצב.

6. נספח – בחינת הבגרות, שנה"ל תשס"ח

(החל בשנה"ל תש"ע לא יהיה סמל השאלון כמצוין בדוגמה זו אלא 048503 בלבד: 5 יח"ל)

**מגמת המוסיקה בצוללת הצהובה - תשס"ח
בחינת בגרות בתורת המוסיקה – 3 יחידות – שאלון
חלק ראשון**

סמל שאלון: 048503 (אחרי השלמה ל-5 י"ל עם רסיטל) או 048305 (ללא השלמה)

שם: _____ מס' ת"ז: _____

תאריך: 30/5/2008

יש לכתוב בעיפרון בלבד, בכתב ברור וקריא. בכל סעיף ישנה הנחיה היכן לרשום את התשובה.

1. חלק מעשי + הירמון כורל – 90 דקות (67 נקודות)

את התשובות לסעיפים א' עד ד' יש לרשום בגוף השאלון במקומות התואמים.
א. הכתבות – בחלק זה תאזינו לחמש מנגינות בנות 4 תיבות כל אחת. כל מנגינה תושמע 4 פעמים ולכל הכתבה יוקדשו לא יותר מ- 4 דקות. לפני כל הכתבה ינגן הבוחן את צליל הטוניקה. שימו לב: עליכם להבחין במשקל המנגינה, כך שאורך כל מנגינה יהיה 4 תיבות בדיוק. (11 נקודות)

1

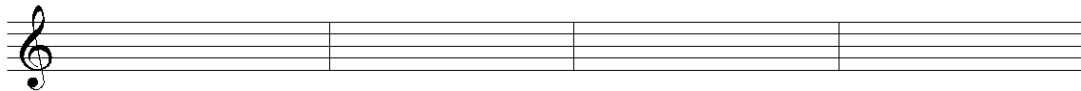
2

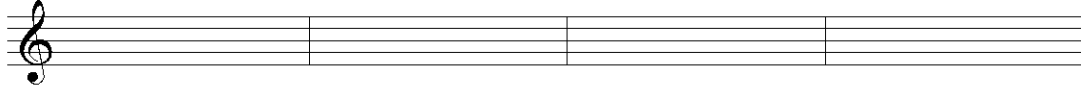
3

4

5

ב. שמיעת מרווחים מלודיים – הבוחן ינגן 5 זוגות צלילים בזה אחר זה. רישמו את שם המרווח ביניהם. (11 נקודות)

_____ (1)	_____ (2)	_____ (3)
_____ (4)	_____ (5)	

ג. שמיעת מרווחים הרמוניים – הבוחן ינגן 5 זוגות מרווחים הרמוניים. רישמו את שם המרווח ביניהם. (11 נקודות)

_____ (1)	_____ (2)	_____ (3)
_____ (4)	_____ (5)	

ד. זיהוי אקורדים משולשים – הבוחן ינגן 5 אקורדים שונים בהיפוכים שונים. עליכם לזהות את סוג האקורד - מז'ור, מינור, מוקטן או מוגדל, והיפוכו - יסודי, היפוך ראשון או שני. (11 נקודות)

דוגמה: מינור, היפוך ראשון או: סקסטקורד מינור

_____ (1)	_____ (2)	_____ (3)
_____ (4)	_____ (5)	

ה. סולפג' ונגינה – במועד אחר (12 נקודות)
הרמוניה מסורתית – הרמנו **אחד** מן הקטעים ע"י הוספת שני קולות נוספים: קול אלט בחמשה העליונה וקול טנור בחמשה התחתונה. התייחסו לבס המסופרר. (11 נקודות)

Excerpts from:
Chorale melody with figured bass #54 (Meine Lebens Letzte Zeit), #63 (Liebster Immanuel)

J.S.Bach

1

2

מגמת המוסיקה בצוללת הצהובה - תשס"ח
בחינת בגרות בתורת המוסיקה – 3 יחידות
חלק שני

סמל שאלון: 048503 (אחרי השלמה ל-5 י"ל עם רסיטל) או 048305 (ללא השלמה)

שם: _____ מס' ת"ז: _____

תאריך: 6/6/2008

יש לכתוב בעיפרון בלבד, בכתב ברור וקריא. בכל סעיף ישנה הנחיה היכן לרשום את התשובה.

חלק עיוני – 180 דקות (33 נקודות)

את התשובות לסעיפים הבאים יש לרשום בגוף השאלון.

א. הרמוניה – ניתוח הקטע Strange meadow lark מאת Dave Brubeck (11 נקודות)

I. נתחו את המהלכים ההרמוניים ביצירה. רישמו מעל כל אקורד את תפקידו במהלך. השתמשו בספרות רומיות וציינו את אופיו המדויק של האקורד (ראו דוגמה להלן). הקפידו לציין לאיזו טונליות אתם מתייחסים בניתוח המהלכים.

II. מתחת לכל צליל מלודיה ציינו את תפקידו (דרגתו) של הצליל באקורד אליו הוא משתייך. השתמשו בספרות רגילות (ראו דוגמה להלן).

III. ציינו לגבי ארבעה אקורדים שונים (לבחירתכם) את המודוס התואם (ראו דוגמה להלן)

דוגמה:

ציון המודוס ניתוח האקורד ציון טונליות

C: I Maj7 (Ionian)

CMaj7

3 4 5

ניתוח דרגת הצליל באקורד

Strange meadow lark

Dave Brubeck

♩
E♭Maj7 A♭7(#11) GAug7 Cm7 Fm7 B♭7 E♭7(#11)

4 A♭Maj7 D♭7 GAug7 C7(#11) Fm7 B♭7 E♭7 A♭Maj7 D♭7

8 1 Cm7 F7 B♭7sus4 B♭7¹¹₉ 2 Cm7 F7 G Maj7 Am7/G B/G G

14 Am/G G Maj7 G7 D♭/G G Am7/G

18 Cm/G G Maj7 G7 Am/G C dim/G G6 D♭7(#11)

22 C6 C#dim7 G Maj7 E7 F Maj7 G Maj Am7 G/B

26 Cm6 F7 Bm7 E7 Am7 D7 G6 Fm7 Bb7

D.S. al coda

30 Cm7 F7 Bb7sus4 Bb Eb7 Ab6 Fm7

35 E Maj7 Ab7(#11) G7(#9) F#7(#9) F7(#9) E7(#9)

D.S.: solos

ב. ניתוח מלודי – ניתוח מרכיבים מלודיים באינוונציה בלה מינור מאת י.ס. באך (11 נקודות)

XIII **Allegro tranquillo.** (♩ = 104)

The musical score is presented in six systems, each containing a treble and bass staff. The piece is in B-flat minor (two flats) and 2/4 time. The tempo is marked 'Allegro tranquillo' with a metronome marking of 104. The score includes various musical notations such as notes, rests, slurs, and fingering numbers. The first system is marked 'XIII'. The piece features a variety of musical techniques, including triplets, slurs, and dynamic markings like 'dim.' and 'cresc.'.

This page contains six systems of musical notation, each consisting of a treble and bass staff. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and slurs, along with specific performance instructions and fingerings.

- System 1:** The first system shows a treble staff with a key signature of one sharp (F#) and a bass staff. It includes fingerings like 3, 2, 4, 1, 2, 1, 4, 1, 2, 4 in the bass and 3, 2, 4, 1, 2, 4 in the treble.
- System 2:** The second system features a *decras.* (decrescendo) marking in the bass staff. Fingerings include 4, 3, 1, 2 in the bass and 3, 2, 4, 1, 2, 4 in the treble.
- System 3:** The third system includes a *p* (piano) marking in the bass staff. Fingerings include 4, 4, 3, 1 in the bass and 1, 2, 0, 3 in the treble.
- System 4:** The fourth system shows a treble staff with a key signature of one sharp (F#) and a bass staff. Fingerings include 4, 1, 3, 1, 3 in the bass and 1, 4 in the treble.
- System 5:** The fifth system includes a *cresc.* (crescendo) marking in the bass staff. Fingerings include 3, 2, 1, 5, 2, 3 in the bass and 1, 2, 4, 1, 1, 4 in the treble.
- System 6:** The sixth system shows a treble staff with a key signature of one sharp (F#) and a bass staff. It includes fingerings like 5, 1, 4, 1 in the bass and 2, 1, 2, 3 in the treble.

[illegible]

ג. תולדות המוסיקה ומונחים (11 נקודות)

חומר עזר: אין. תלמידים רשאים לרשום מעבר לדף ולציין מעל "טיוטה"

ענו בפירוט על שתיים מתוך ארבע השאלות הבאות - לא יותר מחצי עמוד לכל תשובה

- רשמו את תשובותיכם בשורות שלהלן:

[illegible]

הגדירו בקצרה 4 מתוך המונחים הבאים - לא יותר משתי שורות לכל מונח

1. סקיצו

2. מורנדו (morendo)

3. קונצ'רטו

4. מונופוניה

5. המגמה הנציונליסטית (הלאומנית) במוסיקה

6. אריה (aria)

הבוחרן ישמיע חלקים מתוך 10 יצירות – מן הברוק ועד תחילת המאה ה-20. עליכם לזהות 8 מתוכן: שם היצירה, המלחין והתקופה/סגנון. שימו לב: במידה וציננתם את שם היצירה ו/או שם המלחין אך טעיתם בפרט אחר, יינתן ניקוד חלקי. במידה ולא זיהיתם את היצירה וגם לא את המלחין – לא יינתן ציון כלל.

תקופה/סגנון	מלחין	יצירה	
			.1
			.2
			.3
			.4
			.5
			.6
			.7
			.8
			.9
			.10

7. נספח – נושאי בגרות במועדי בחינות מוקדמים

נושא מבחן	פרטים	מועד מבחן
סימני היתק	מבחן תיאורטי בכתב	תחילת שנה שנייה (יא)
קריאת קצב	ביצוע בנגינה או סולפז' קצבי (דקלום)	רבעון ראשון, שנה שנייה (יא)
סולמות מז'וריים	ביצוע בנגינה ובסולפז'	מהלך שנה שנייה (יא)
סולמות מינוריים	ביצוע בנגינה ובסולפז'	מהלך שנה שנייה (יא)
אקורדים משולשים	ביצוע בנגינה ובסולפז'	סוף שנה שנייה (יא)
ספטקורדים	ביצוע בנגינה ובסולפז'	מחצית שנה שלישית (יב)
קריאת תווים	קריאת תווים - סולפז'	מחצית שנה שלישית (יב)
	קריאת תווים – נגינה	
הרמוניה מעשית	נגינת מהלכים הרמוניים – מסורתיים ומודרניים	סוף שנה שלישית (יב)

8. נספח – השמעות חצי שנתיות

בכיתות יוד ו-יא יתקיימו שתי השמעות בסיום כל חציון – מבחן כלי אישי לניטור מצב והתקדמות התלמידים בכלי הנגינה (ופיתוח קול לעוסקים בזמרה).

מגמת המוסיקה בצוללת הצהובה

הוראות כלליות:

- נגנים ידרשו להוכיח שליטה בסולמות ובארפג'ים המפורטים בטבלאות שלהלן. השליטה בסולמות נדרשת גם ברמה הטכנית – ביצוע תרגילים על סולמות כמפורט ברשימה, וגם מבחינת שימוש נכון בסולם על פי הסיטואציה הנתונה – כלומר אלתור על הסולם בזמן אמת.
- יש לבחור קטעים בהתייעצות עם מורה הכלי, ובאישור רכז המגמה.

גיטרה, בס

כתה י'	השמעת מחצית	השמעת סוף שנה
סולמות (שתי אוקטבות)	מז'ור ומינור עד 4 סימני היתק, 2 פוזיציות	פנטטוני מינור ומז'ור 5 פוזיציות, מז'ור ומינור 5 פוזיציות
פירוקי משולשים (שתי אוקטבות)	מז'ור, מינור 2 פוזיציות	משולשים מז'ור ומינור 5 פוזיציות
קריאה ראשונה	פוזיציה ראשונה עד סימן התק אחד. רבעים, חצאים ושלמים (רבע שווה 60).	פוזיציה ראשונה עד שני סימני התק. רבעים, חצאים ושלמים. (רבע שווה 80). קריאת אקורדים לפי קצב נתון.
אקורדים מרובעים (פירוקים)	Dom7, Maj7, Min7 בשתי פוזיציות (בס על מיתרים 5 ו6)	dom7, min7, maj7, min7b5, min-maj7, aug7, dim7
מהלכים		I-V-I, I-IV-I בסולמות עד 5 סימני היתק.
רפרטואר	2 קטעים, אחד בעל אופי טכני, בהמלצת המורה האישי	2 קטעים, אחד בעל אופי טכני, בהמלצת המורה האישי

כתה יא'	השמעת מחצית	השמעת סוף שנה
סולמות (שתי אוקטבות)	מינור הרמוני, מלודי, צליל=120 bpm 2 פוזיציות	דורי, מיקסולידי, מינור טבעי ומינור מלודי 5 פוזיציות
פירוקים (שתי אוקטבות)	מייג'ור 7, דומיננט 7, מינור 7, 2 פוזיציות	כל 9 הספקטקורדים שבטבלה, 5 פוזיציות
קריאה ראשונה	פוזיציה ראשונה ופוזיציה חמישית עד שלושה סימני התק. שמיניות, רבעים, חצאים ושלמים (רבע שווה 60). קריאת אקורדים לפי קצב נתון.	פוזיציה ראשונה ופוזיציה חמישית עד חמישה סימני התק. שמיניות, רבעים, חצאים ושלמים, טרילולות שמינית (רבע שווה 80). קריאת אקורדים לפי קצב נתון.
אקורדים מרובעים	minMaj7, min6, maj79 בשתי פוזיציות.	כל 9 הספקטקורדים שבטבלה בשתי פוזיציות.
רפרטואר	2 קטעים, אחד בעל אופי טכני, בהמלצת המורה האישי	2 קטעים, אחד בעל אופי טכני, בהמלצת המורה האישי

כלי-נשיפה, זמרה, כלי-קשת

כתה י'	השמעת מחצית	השמעת סוף שנה
סולמות (שתי אוקטבות)	מינור ומז'ור בסולמות עד 3 סימני התק.	פנטטוני, מינור ומז'ור עד 6 סימני התק.
פירוקים (שתי אוקטבות)	מז'ור, מינור עד 3 סימני התק. (בהתייחס לסולמות המז'וריים)	משולשים מז'ור ומינור עד 6 סימני התק.
קריאה ראשונה + טרנספוזיציה	עד 2 סימני התק. שמיניות, רבעים, חצאים ושלמים (רבע שווה 100). טרנספוזיציה במקום (רבע שווה 60)	עד 4 סימני התק. שמיניות, רבעים, חצאים ושלמים (רבע שווה 100). טרנספוזיציה במקום (רבע שווה 70)
נגינת אקורדים על פסנתר עם יד אחת או שתיים	משולשים מז'ור, מינור בכל הסולמות.	dom7, min7, maj7, min7b5, min-maj7, aug7, dim7
מהלכים		I V I, I IV I בסולמות עד 3 סימני התק.
רפרטואר	2 קטעים, אחד בעל אופי טכני, בהמלצת המורה האישי	2 קטעים, אחד בעל אופי טכני, בהמלצת המורה האישי

כתה יא'	השמעת מחצית	השמעת סוף שנה
סולמות (שתי אוקטבות)	מינור טבעי ומינור מלודי עד 3 סימני התק.	דורי, מיקסולידי, מינור טבעי ומינור מלודי עד 6 סימני התק.
פירוקים (שתי אוקטבות)	מייג'ור 7, דומיננט 7, מינור 7, חצי מוקטן.	9 ספטקורדים מהטבלה.
קריאה ראשונה + טרנספוזיציה	עד 5 סימני היתק. שמיניות, רבעים, חצאים ושלמים (רבע שווה 110).	עד 6 סימני היתק. שמיניות, רבעים, חצאים ושלמים (רבע שווה 120). טרנספוזיציה במקום (רבע שווה 90)
נגינת אקורדים על פסנתר או גיטרה. עם יד אחת או שתיים.	חצי מוקטן ומוקטן 7. Im IVm Vm Im בכל הסולמות. Imaj7 IIm7 V7 Imaj7 בכל הסולמות	Maj7b5, 7b5, minMaj7 וגם Imaj7 VImin7 IImin7 V7 בכל הסולמות
רפרטואר	2 קטעים, אחד בעל אופי טכני, בהמלצת המורה האישי	2 קטעים, אחד בעל אופי טכני, בהמלצת המורה האישי

תופים

כתה י'	השמעת מחצית	השמעת סוף שנה
סולמות (שתי אוקטבות)	מינור ומז'ור בסולמות עד 3 סימני התק.	פנטטוני, מינור ומז'ור עד 6 סימני התק.
פירוקים (שתי אוקטבות)	מז'ור, מינור עד 3 סימני התק. (בהתייחס לסולמות המז'וריים)	משולשים מז'ור ומינור עד 6 סימני התק.
קריאה ראשונה	עד 2 סימני התק. שמיניות, רבעים, חצאים ושלמים (רבע שווה 100).	עד 4 סימני התק. שמיניות, רבעים, חצאים ושלמים (רבע שווה 100).
נגינת אקורדים על פסנתר עם יד אחת או שתיים.	משולשים מז'ור, מינור בכל הסולמות.	dom7, min7, maj7, min7b5, min-maj7, aug7, dim7
מהלכים		I V I, I IV I בסולמות עד 3 סימני התק.
רפרטואר	2 קטעים, אחד בעל אופי טכני, בהמלצת המורה האישי	2 קטעים, אחד בעל אופי טכני, בהמלצת המורה האישי

כתה יא'	השמעת מחצית	השמעת סוף שנה
סולמות (שתי אוקטבות)	מינור טבעי ומינור מלודי עד 3 סימני התק.	דורי, מיקסולידי, מינור טבעי ומינור מלודי עד 6 סימני התק.
פירוקים (שתי אוקטבות)	מייג'ור 7, דומיננט 7, מינור 7, חצי מוקטן.	9 ספטקורדים מהטבלה.
קריאה ראשונה	עד 5 סימני היתק. שמיניות, רבעים, חצאים ושלמים (רבע שווה 110).	עד 6 סימני התק. שמיניות, רבעים, חצאים ושלמים, טרילולות שמינית (רבע שווה 120). מפתח סול ומפתח פה - סולפז' או פסנתר, וקטע קצר למערכת תופים
נגינת אקורדים על פסנתר או גיטרה. עם יד אחת או שתיים.	חצי מוקטן ומוקטן 7. Im IVm Vm Im בכל הסולמות. Imaj7 IIm7 V7 Im7 בכל הסולמות.	Maj7b5, 7b5, minMaj7 והמהלכים Imaj7 VIm7 IIm7 V7 ו-IIm7(b5) V7 Im7 בכל הסולמות
רפרטואר	2 קטעים, אחד בעל אופי טכני, בהמלצת המורה האישי	2 קטעים, אחד בעל אופי טכני, בהמלצת המורה האישי

פסנתר

כתה י'	השמעת מחצית	השמעת סוף שנה
סולמות (שתי אוקטבות מעלה ומטה)	מז'ור ומינור טבעי באיצבוע אחיד, שתי ידיים יחד. צליל=120bpm	מז'ור, מינור טבעי באיצבוע אחיד, שתי ידיים יחד. צליל=180bpm. פנטטוני מינורי כנ"ל אך בידיים לחוד
פירוקי משולשים (שתי אוקטבות מעלה ומטה)	מז'ור, מינור, ידיים יחד צליל=120bpm	כל המשולשים, ידיים יחד צליל=180bpm
קריאה ראשונה	רבעים, חצאים ושלמים מפתח סול ומפתח פה (ידיים לחוד) רבע=60bpm. קריאת אקורדים לפי קצב נתון.	שמיניות, רבעים, חצאים ושלמים מפתח סול ומפתח פה (ידיים לחוד) רבע=60bpm. קריאת אקורדים לפי קצב נתון.
אקורדים מרובעים	Maj7, Min7, 7 בהיפוך יסודי	dom7, min7, maj7, min7b5, min-maj7, aug7, dim7
מהלכים		I-V-I, I-IV-I בכל הסולמות
רפרטואר	2 קטעים, אחד בעל אופי טכני, בהמלצת המורה האישי	2 קטעים, אחד בעל אופי טכני, בהמלצת המורה האישי

כתה יא'	השמעת מחצית	השמעת סוף שנה
סולמות (שתי אוקטבות)	מינור הרמוני ומלודי באצבוע אחיד, שתי ידיים יחד. צליל=120bpm	דורי, מיקסולידי, פנטטוני מינורי באצבוע אחיד, שתי ידיים יחד. צליל=180bpm
פירוקים (שתי אוקטבות)	כל המשולשים באצבוע אחיד, שתי ידיים יחד. צליל=120bpm	7, Maj7, Min7, dim7, m7(b5) באצבוע אחיד, שתי ידיים יחד. צליל=120bpm
קריאה ראשונה	רבעים, חצאים ושלמים מפתח סול ומפתח פה (ידיים יחד) רבע=60bpm. קריאת אקורדים לפי קצב נתון.	שמיניות, רבעים, חצאים ושלמים, טרילולות שמינית - מפתח סול ומפתח פה (ידיים יחד) רבע=60bpm. קריאת אקורדים לפי קצב נתון.
נגינת אקורדים	9 ספטקורדים מהטבלה וגם במז'ור ובמינור הרמוני: II V I	min6, maj7, Maj7b5, 7b5, והמהלכים Im7 IVmin7 IImin7(b5) V7 ו- Imaj7 VImin7 IImin7 בכל הסולמות
רפרטואר	2 קטעים, אחד בעל אופי טכני, בהמלצת המורה האישי	2 קטעים, אחד בעל אופי טכני, בהמלצת המורה האישי

9. נספח – ספרי לימוד ובבליוגרפיה

התוכנית אינה מחייבת את התלמידים לרכוש ספר לימוד קבוע אלא חוברת מקורות המודפסת ע"י הצוללת הצהובה. להלן מספר מקורות מהם אנו שואבים את חומרי הלימוד. חומר רב נכתב ונאסף ממקורות נוספים ע"י מורי המגמה וגם בעניין זה נדרש המורה לניסיון ולידע רב, שכן מצב הכיתה, נקודות תורפה ומטרות משתנות מצריכים תרגול משתנה ודינאמי.

- Rhythmic Training – Robert Starer, MCA Music Publishing (1997)
- Solfege des solfeges – Danhauser, Lavignac, Lemoine – Henry Lemoine (1990)
- Modus Vetus – Lars Edlung, Beekman Books Inc (1994)
- Harmony and Voice Leading – Edward Aldwell, Carl Schachter, Schirmer; 3rd edition (2002)
- Counterpoint in Composition – Felix Salzer, Carl Schachter, Columbia University Press (1989)
- 371 Four-Part Chorales and 69 Chorale Melodies with figured bass – Bach (Riemenschneider), Schirmer
- A History of Western Music - Donald J. Grout, Claude V. Palisca, J. Peter Burkholder, W. W. Norton; 5th edition (1996)

להצעת התוכנית מצורפת חוברת המקורות בהוצאת הצוללת הצהובה.